Ara 5 korona.

Debrecen, 1922. IV. évfolyam. 87. sz. Vasárnap, április 16.

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy hóra . . . 60 K Félévre . . . . 340 K
Negyedévre. . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3—43. SZÁM.

Magyar husvét

Évek óta mindig nehezebb és nehezebb szivvel ébredünk fel „a szombatnak végén, mikor virradna a hétnek első napja.“ (Máté 28. 1.) Husvét vasárnapjának reggelén, miközben képzeletünk visszaszáll ama koporsóhoz, melyből az egész bünös emberiség megváltott és megtisztult lelke támadott fel uj életre, noha „a papifejedelmek és a farizeusok Pilátushoz gyülének“ és kérték attól a koporsó őrizését, majd „elmenvén megerősiték a koporsót, a követ megpecsételvén és őrizőket vetvén mellé“, (Máté 27, 62—66) — husvét vásárnapjának reggelén bus szemmel fordulnak ama koporsó felé is, melybe a trianoni gyilkos béke zárt bennünket és amellet külső és belső ellenségeink megerősitettek vala, megpecsételvén egymás között átkos szerződésüket és őrizőket is rendelének mellénk. Nézzük, nézzük könnyes tekintettel, vergődő reménykedéssel ezt a mi sziklasirunkat és várjuk epedve, félholtra gyengülten a nagy magyar feltámadást. Vajjon meddig fogunk még hiába hinni, bizakodni, türni?

„És imé *nagy felindulás lőn*: mert az Ur angyala, mikor mennyből leszállott volna és odajárult volna, elvevé a követ a koporsó ajtajáról és felül azon ül vala. És vala az ő tekintete, mint egy *villámlás* és az ő ruhája fehér, mint a hó. Az őrök pedig az ő tőle való félelem miatt megrettenének és olyanok lőnek, mint a holtak.“ (Máté 28. 2—4.) Oly nagy volt a gonoszság és elvetemültség, mely Jézust minden igazság megsértésével keresztre feszitette és akkora volt az Isten legnagyobb kegyelmi ténye, mellyel egyszülött fiát feltámasztotta és ezáltal a bünös emberiség megváltását lehetővé tette, hogy ebbe méltán rendült bele ez az egész föld. S mintha az ég lakóinak, az egész üdvösséges tulvilágnak, megdöbbenése, talán haragja lobbant volna fel egy parányi időre ez ellen az elátkozott, de immár megváltott földteke ellen, az isteni kiküldöttnek, a hófehér ruhás angyalnak, szelid szeméből is egy pillanatra legalább bosszus érzések villámlanak elő. De a föld megrázkódása és a villámló tekintet is annál kegyelmesebb átmenet a kő átvételéhez, a koporsó megürüléséhez, a dicsőséges feltámadáshoz.

A mi sirunkat is, ezt a Csonkamagyarországot, akkora gonoszság és elvetemültség ásta meg, hogy abból kikelnünk, uj életre születnünk nem lehet csak ugy könnyedén, simán, egyszerüen. Ebbe a feltámadásba is bele fog rendülni a föld. Vér fog folyni, könnyek peregni, sóhajok elszállani, mikor az emberi torzalkodások e legszörnyüségesebbike megszünik és helyébe visszatér az igazságnak, a becsületnek, a jognak régi, ezeréves határokkal övezett országa. Komoly és megfontolt ésszel nem lehet bizakodni olyan megoldásban, mely diplomáciai tárgyalások, előre guzsbakötözött nemzetközi értekezletek, az ellenségeink önként feltámadó jobb érzése és belátása utján hiszi orvosolhatónak megcsonkitott részeink visszakerülését. Nem segit itt semmi más, csupán a Zrinyi Miklós által is ajánlott orvosság: „Fegyver, fegyver, fegyver kivántatik és jó vitézi rezokció“. Amit egyszer fegyverrel vettek tőlünk el, azt nem adják másképen vissza, csak a fegyver erejére. Ez az ujabb háboru pedig, akármikor legyen is az, előbb vagy utóbb, hamarosan vagy évek mulva, ujra csvak érpatakokat fog ereszteni, villámló tekintetü ifjakat sorakoztat a halálrohamra és földindulástol fog dübörögni, összerázkódni ez a világ.

De ebből, ennek nyomában, ennek eredménye gyanánt következni fog a diadalmaskodó magyar husvét, ennek a szétszakitott, letiport népnek a feltámadása. Ekkor rettennek majd össze a mi tőlünk való félelmükben a mi rabló szomszédaink, a mi öreink és lesznek az egetföldet egybeszakasztó nagy felfordulásban olyanok, mint a holtak.

Ezért a dicsőséges és boldog virradatért, ezért a magyar husvétért esedezünk most, a mai szerencsétlen husvét reggelén, a magyarok Istenéhez.

Dr Bessenyei Lajos.

Az egységespárt programmja az uj nemzetgyülésen

Gömbös Gyula nyilatkozata a Hajduföld-nek

Budapest, április 15. A *Hajduföld* munkatársa felkereste *Gömbös* Gyulát és megkérdezte, hogy mi a véleménye abban az esetben, ha az egységespárt kerül többségbe az uj nemzetgyülésbe?

Gömbös Gyula a következőket mondotta:

— Ha az egységespárt többségbe kerül az uj nemzetgyülésben, attól elsősorban a *magyar politikai élet stabilizálódását várom.* Igy lehetséges lesz nyugodt kormányzással egy mélyen átgondolt, messzemenő terv alapján dolgozni. Ennek a tervnek fel kell ölelnie az összes külpolitikai problémákat. Elsősorban külpolitikai képviseletünk reorganizációját és kiépitését, másodsorban külpolitikánknak a nagyhatalmak külpolitikájába való uj bekapcsolódását, amely hazánk elönyére válik és amely megszabadit bennünket a káros körülzárolásfól.

— A terv belpolitikai szempontból fel kell, hogy ölelje az összes gazdasági problémákat, amelyek egyrészt politikai vonatkozásuak, másrészt a magyar faj gazdasági megerősödését célozzák. Fel kell, hogy ölelje továbbá a szociális problémákat, azok megvalósitásának részleteit és gyakorlati téren uj mederbe való terelését, amely megfelel a nemzeti állam követelményeinek. A népnevelés problémája is ujabb kérdések megoldása elé állitja az egységespártot az eddigi tanulságok alapján. Itt elsősorban a keresztyén agrár gondolat kiépitése szükséges. Népnevelési intézkedéseket és uj alkotásokat kell megoldania. Röviden mondva mezőgazdasági szellemet kell belevinni iskoláink nagyrészébe és tökéletesiteni kell a népnevelést, különösen az alsóbb néprétegeknél, azok müvelése érdekében.

— Nagyon hosszu és áldatlan munka volna e nyilatkozat keretén belül az egységespárt programmjáról beszélni, amely programm ahogy én azt eddig látom, igen bő lesz, mert körülbelül 45 politikus és szakember véleményét tartalmazza.

— Egyebekben felhasználom az alkalmat arra, hogy e rövid nyilatkozat keretén belül is, a párt összes vidéki szervezeteinek boldog husvéti ünnepeket kivánjak.

Gömbös Gyula érdekes nyilatkozatán kivül, amit közvetlenül a *Hajduföld* számára tett és aminek az ad különös jelentőséget, hogy pregnánsan körvonalozza az egységespárt programmját és erősen hangsulyozza a népnevelés fontosságát, a politikában különben teljes ünnepi csend uralkodik.

Az ünnepekre a választási mozgalmak is szünetelnek. A miniszterelnök mára várt hazaérkezése is hétfőre tolódott. A különféle megegyezések és tárgyalások, melyek a pártok együttmüködésére vonatkoznak, szintén stagnálnak. — Minden elhatározás a jövő hétre marad el.

Ma jelentek meg különben a választókerületek részletes beosztásáról és az ajánlási ivekről szóló rendeletek is és most már teljes erővel megkezdődhetnek a választási előkészületek április 21-ike után, amikor a népgyülési tilalom megszünik.

A leszerelés kérdése a genovai értekezleten

Genova, ápr. 15. (Cseh sajtóiroda.) *Bethlen* gróf magyar miniszterelnök és *Bánffy* gróf külügyminiszter ma délután meglátogatták *Benes* dr cseh miniszterelnököt, akinél több mint egy órát töltöttek el. A beszélgetés oly kérdések körül forgott, amelyek *nincsenek összefüggésben a genovai értekezlettel, azonban mindkét országra nézve nagyfontosságuak.* A tanácskozásokat folytatni fogják.

Páris, ápr. 14. *Barthov* táviratilag közölte Poincaré miniszterelnökkel, hogy *a leszerelési kérdés minden pillanatban szóba kerülhet* és valószinüleg nem fogja tudni megakadályozni, hogy közvetve bele ne vonják a tárgyalásba. Erre az esetre Barthon utasitásokat kér. Poincaré tegnap délután *miniszterlanácson* foglalkozott az üggyel, ahol szótöbbséggel ugy döntöttek, hogy a francia kormány egyelőre a Genovában megindult vita folytatását kivánja. A francia miniszterek többsége ugy érzi, hogy *Franciaország képviselője merev nyakassággal nem idézhet elő európai botrányt.*

Genova, április 15. A pénzügyi szakértők bizottsága tegnap kimondta, hogy a valutaszabályozás időpontjának megválasztását az egyes országokra kell bizni akár a jelenlegi pénzegység alapján, akár pedig a gazdasági helyzet és a költségvetési egyensuly kapcsán történik is a szabályozás. A bizottságnak az a nézete, hogy arra a célra nemzetközi szervezetet kell teremteni, amely a rendezés végrehajtását lehetőleg megkönnyitse.

Genova, április 15. A *Theunis* belga miniszterelnök elnöklésével tartott forgalmi bizottsági ülésen Sir Francis Dent angol delegátus, aki az utódállamok portorosei konferenciáján is részt vett, valamint a konferenciáról ismert más résztvevők is kivánták, hogy Magyarországot intenzivebb mértékben válaszszák be az albizottságokba. Sir Francis Dent fejtegetéseit többek között azzal támogatta, hogy a szakértők számát szaporitani kell.

Lapunk ünnepi száma 16 oldal.

Szabadon bocsátották az ébredők ügyészét

Budapest, ápr. 15. A Dohány-utcai bombamerénylet ügyében a rendőrség a letartóztatott gyanusitottak közül *Gyallay* Mihály hirlapirót, *Kovács* József magánhivatalnokot, dr *Dániel* Sándor ügyvédet, az Ébredő Magyarok Egyesületének ügyészét és *Adorjan* Géza magánhivatalnokot csütörtökön este átkisértette az ügyészség Márkó-utcai fogházába. *Az ügyészség dr Dániel Sándort és Adorján Gézát a saját hatáskörében nyomban szabadlábra helyezte, mert a rendőrség nyomozati iratai a legkisebb terhelő bizonyitékot sem tartalmazzák e két gyanusitott bünössége tekintetében.*

Dr Dániel és Adorján Géza az ügyészség intézkedése alapján pénteken délben már *el is hagyták a Markó-utcai fogházat.*

A tegnap esti órákban jelentkezett a rendőrségen egy cukrászinas és elmondotta, hogy látta a robbanás előtt egy órával Herczeg portást kihajolni az ablakon egy katonaruhás férfiuval. Herczeget tegnap felöltöztették abba a ruhába, amelyben a cukrászinas látni vélte a robbanás előtt. Az inas azonban nem ismerte meg a szembesitésnél.

A rendőrség most ujabb nyomot talált, amely szerint a tettesek Veszprémben tartózkodnak. Ezért detektivek utaztak le Veszprémbe, akiknek visszaérkezését a főkapitányságon minden pillanatban várják.

Három öngyilkosság

Az öngyilkosok krónikája ismét szaporodott. A tegnapi nap folyamán három öngyilkosság is történt Debrecenben. Mindhárom halállal végződött.

Leugrott az emeletről

Az Auguszta szanatóriumban egy 22 éves urileány, *Gönczy* Irén vált meg az élettől. Az urileány szerb megszállott területről menekült Debrecenbe s tüdőbaját kezeltette az Auguszta-szanatóriumban. Tegnap reggel kiment az erkélyre s magával vitt egy széket is. Az erkélyen *a székre dülve fel s alá hintázta magát, majd egy nagy lendítéssel átvetette magát az erkélyen s lezuhant a kövezetre, ahol holtan terült el.* Agyrázkódást szenvedett s rögtön meghalt.

A rendőrség részéről dr *Csige* Sándor rendőrfogalmazó szállt ki, aki egy levelet talált az életunt szobájában, amelyben az megkapó meleg szavakban bucsuzik el szüleitől s testvéreitől. Tettét betegsége miatt követte el. Az urileány tragédiája osztatlan nagy részvétet keltett.

Kötél

A második öngyilkosság a Maróthy György-utca 33. szám alatt történt, ahol *Banér* Dávid 55 éves kőmüves akasztotta fel magát a függönyszegre. Tettét gyógyithatatlan betegsége miatt követte el. Meghalt.

A demarkáció miatt

Este a Sestakert, Andrássy-ut 91. szám alá hivták a mentőket, ahol *Hakuberg* Margit 19 éves szobaleány öngyilkossági szándékból marólugot ivott. Állapota életveszélyes. Hátrahagyott levelében keservesen irja: „... ne haragudjon senki se rám, el vagyok keseredve, mert a megszállás, a *demarkációs* vonal miatt édes jó szüleimet hat esztendeje nem láthattam. Hat esztendő pedig sok idő . . .“

Keritésfonatok
huzalok, szegek, ásó, kapa, metsző olló, szekértengelyek s az összes TAVASZI VASÁRUK megérkeztek
SESZTINA LAJOS
Piac-u 23. vaskereskedés Telefon 6.

A Csokonai-szinház bérbeadása

A közlegelőt csonkitotta meg Debrecen város tanácsa a mult század hatvanas éveinek elején, hogy felépithesse a Semsey és Komáromi-telkeken az állandó kőszinházat. A város fizikai testéből vágott ki egy darabot, mert a már előbb megajánlott 150,000 forintból nem tellett befejezni az épitkezést és nem törődött vele, hogy az eladott földdarabon rajta maradt az *Átkosföld* nevezet. Mégis megépült a szinház nemes arányu, nyugodt és kellemes tagolásu arab-bizánci homlokzata és az Átkosföld kifizette magát. Mert a nemes homlokzatu szinház előkelő szinpadán az egyetemes drámairodalom legnagyobbszerü remekei voltak otthonosak és segitettek kulturával átitatni Debrecen közönségének legszélesebb rétegeit

A nemes város tanácsának áldozatkészsége azóta sem lanyhult és még ma is megmutatkozik, valahányszor arról van szó, hogy a Csokonai-szinház anyagi helyzetén kell segiteni. Szőllősy János polgármester, az Átkosföld eladója szellemében ma is bő kézzel segit a Csokonai-szinházon és nem von meg tőle semmi támogatást, amire szüksége van. Erről a tradicióról nem feledkezett meg Debrecen város tanácsa és ez helyes is, de megfeledkezett egy másik, épen olyan, sőt fontosabb hagyományról: a szigoru őrködésről afelett, hogy *az Átkosföld neve ne váljon valósággá és a Csokonai-szinház tényleg áldást árasszon, a kultura áldását* Ez az a hagyomány, amire az Átkosföld kötelez és kötelez a tanács jelenlegi, szivesen elismert áldozatkészsége is és ez az a kötelezettség, amit szem elől tévesztett Debrecen város szinügyi bizottsága akkor, amidőn *pályázat nélkül* javasolja ujabb hat esztendőre bérbeadni a Csokonai-szinházat.

Nem Kardoss Gézáról és nem az ő sokszor méltányolt müvészi egyéniségéről van most itt szó Még arról az igazgatási rendszerről sem, amit ő meghonositott a Csokonai szinház legujabb korszakában. Ennek helyességéről, az ő szempontjából, lehet vitatkozni, mert hiszen a szinház, legalább is az igazgató szemében, többé-kevésbbé mindig üzleti vállalkozás. Az sem sokat változtat a dolgon, hogy a *Csokonai-szinház ebben a legujabb korszakában inkább többé volt az, mint kevésbbé.* Nagyon megállhatja a helyét az az érvelés, hogy a Csokonai-szinháznak nincs szüksége *huszonöt-huszonnyolc operaelőadásra,* mint Miskolcnak: nincs szüksége arra, hogy *tragédiákat sulyositsanak szinpadára,* mint Szegeden és nincs szükség rá, hogy *határozott irányu müsort határozott és egységes felfogásu rendezésben produkáljon,* mint a székesfehérvári Vörösmarty-szinház. Az sem okvetlenül fontos, hogy a darabok *friss és izléses dekorációval* legyenek beállitva, mint ahogy ez még a vidéki magyar szinpadokon és még ma is szokás. Mindennek ellenkezőjét is alá lehet támasztani, sulyos és komoly érvekkel is, amint hogy Kardoss Géza maga ezt sohasem feledte el megtenni Debrecen város szinügyi bizottsága előtt.

E lap és a hasábjain megjelent kritikák, közéleti és müvészeti vonatkozásokban egyaránt, mindig a szervező és sohasem a bomlasztó szellemet képviselték, mindig értékek megmutatására és sohasem a hibák tulzott kiemelésére törekedtek. Szivesen és sokszor alkalmazták az elmellőzés stilisztikai formuláját a Csokonai-szinház játékrendjével, rendezésével és összjátékával szemben is épen ugy, mint ahogy talán legtöbbször a Csokonai-szinház szinpadán előadott darabok dekorativ beállításával szemben tették. De Debrecen város tanácsának, jog- és pénzügyi bizottságának és még inkább közgyülésének ezenkivül kell lennie egy más szempontjának is, amit e lap már többször és aláhuzottan is hangsulyozott. Azt a szinvonalat kell folytonosan szem előtt tartania és ahhoz a normához kell állandóan viszonyitani a Csokonai szinház nivóját, ami *egyenes arányban van a direkció által élvezett városi és állami támogatásokkal.* Ez nemcsak joga, de egyenesen kötelessége is, szigoru és letagadhatatlan kötelessége önmagával és Debrecen város közönségével szemben. A városi tanácsnak csak egy álláspontja lehet, amiből egy vonalnyit sem szabad engednie és ez az, hogyha Miskolcon operaelőadások vannak — és nemcsak Miskolcon vannak, hanem Szegeden is — annál inkább kell lenniük a Csokonai-szinházban. Ha másutt nem kell attól retteg ni, ami a Csokonai-szinházban matematikai pontossággal be szokott következni, hogy a Párisból Budapestre bukott és a fővárosban félig bukott darabokat halálos biztossággal előadják két hét mulva, de a sulyosabb ujdonságokra hiába vár a közönség, akkor Debrecentől is muljék el ez az állandó veszedelem. Ha másutt el lehet érni azt sokkal rosszabb viszonyok és sokkal közönyösebb publikum mellett, hogy megfelelő játékterv szerint egységes felfogásu rendezésben jó darabok jó kiállitásban kerülnek szinre, annál inkább megkövetelhető ez a Csokonai-szinházban.

És ha ezek a követelmények, amik a nivó megtartására a minimumot jelentik, sehol más helyütt nem volnának is megtalálhatók, a Csokonai-szinházban akkor is nagyra kellene nekik megnőniük. Mert a Csokonai-szinháznak tradiciói vannak. Ezeket a tradiciókat pedig, amelyek nélkül a magyar szinpad fejlődéstörténete hiányos volna, vétkes könnyelmüség feladni. Ezek a tradiciók követelik, hogy **a Csokonai szinház bérbeadására meg kell hirdetni a pályázatot.** Az olyan egyezkedés, amilyen a szinügyi bizottság és Kardoss Géza között folyt, szükségképen mindig kompromisszumra vezet és *a kompromisszum mindig megalkuvást, mindig elvek feladását, mindig engedményeket jelent.* A pályázatnál olyan feltételeket szabhat meg a tanács a Csokonai-szinház hagyományosan előkelő szinvonalának fenttartása érdekében, amelyek ennek biztositására megfelelőnek bizonyultak a multban és semmi ok nem szól ellene, hogy azok ne lennének a jelenben is. És bármilyen sulyosak lennének ezek a kikötések a nivó tekintetében, a város áldozatkészsége mellett egészen bizonyosra vehető, hogy *a legnevesebb szinházi emberek versengenének a Csokonai-szinház elnyeréséért.* Közöttük bizonyára Kardoss Géza is és minden kétséget kizárólag más ajánlattal, mint a szinügyi bizottság előtt, amelynek mai kivételesen szerencsés összetétele mellett szinpadmüvészeti dolgokban kinyilvánitott, megfellebbezhetetlen érvénnyel biró, csaknem az örökigazságokkal, sarktételekkel és *az arany abc-vel vetekedő szakvéleményei még a laikust is bámulatra késztetik.* Más ajánlattal szerepelne a nemes versenyben, ami a legmagyarabb város szinházáért folyik és más, talán kevésbbé kézzelfogható, talán nem épen olyan hathatós érvekkel igazolná hivatottságát a Csokonai-szinház vezetésére, mint azzal, hogy a Vigszinház már nagyon nehezen nélkülözi kitünő müvésztagját.

Más érvekkel, de bizonyára *érvekkel* igazolná ezt a hivatottságát a nagyon szimpatikus Kardoss Géza akkor és lehetetlen, hogy a tanács ettől az alkalomtól őt megfossza. És azok az érvek a pályázaton lesznek olyan sulyosak, hogy ismét Kardoss Gézának juttatják majd a Csokonai-szinházat. És ha a szezonnyitó előadáson ismét *Bánk bán* komor jambusai gördülnek a szinpadon, mint 1865 október 7-én, a Csokonai-szinház megnyitásának napján és a városi tanács helyet foglal Debrecen város páholyában a Csokonai-szinház nemes kiképzésü nézőterén, talán eszükbe jut, hogy a belső diszitéseket a Majna melletti Frankfurtban készitették. És erről talán felötölhetik az a gondolatuk is, hogy Németországnak magasrendü szinházi kulturája van és ez a magasrendü kultura a német nép ereje és hogy Bécset idáig csaknem az mentette meg az összeomlástól, hogy operája világhirü. És talán az is eszükbe jut, nogy nekünk is a kulturális fölény a leghathatósabb fegyverünk. Eszükbe jut akkor és most is, amikor a Csokonai-szinház pályázatának kiirásáról van szó . . . **(bl)**

Férfi és fiu vászonruhák nagy választékban. Olcsó árak. Előzékeny kiszolgálás.
Hajdusági férfi és fiu ruhaüzlet Piac-u. 67.
Frohner szálloda épület.

HUSVÉT

Debrecen kulturális hivatása

Nem lehet eléggé hangoztatni, hogy nemzetünk jövője attól függ, életét mennyire lesz képes kulturával megtölteni. A népek életversenyében a kultura az a tényező, mely előnyt és győzelmet biztosit. Soknépfaju országunkban is fajunk fölényét kulturális fölényének köszönhette. Csakhogy nem szabad, hogy ez elbizakodottá tegyen bennünket, mert ez az előny nagy részben annak eredménye volt, hogy a velünk együtt élő népek kulturája volt nagyon alacsony. Mi a multban nem fejleszthettük ki teljes intenzitással a saját kulturánkat, mert ebben ellenséges tényezők bennünket mindig akadályoztak.

Ebben a versengésben helyzetünk most megnehezedett, mert ellenségeink is tudatára ébredtek a kultura nagy politikai jelentőségének és a nemzeti eszme fontosságának. Azért mindent elkövetnek, hogy a megszállott területeken egyrészről mentől hátrányosabb gazdasági és politikai helyzetbe hozzák fajtestvéreinket és ezzel kulturájukat is kipusztitsák, másrészről pedig, hogy emeljék a saját kulturájukat. Igy pl. mint jellemző tényt kell felemlitenem, hogy a kolozsvári oláh egyetemen nemcsak, hogy csökkentették volna takarékossági szempontból a tanszékek számát, de még inkább emelték. Igaz, hogy embereik elégtelen volta miatt nem tudják valamennyit betölteni, sőt amiket betöltenek, azokban sincs nagy köszönet, de mégis mutatja az eszközök helyes felismerését és a célok felé való öntudatos törekvést.

Ezzel szemben nekünk az a föladatunk, hogy kicsinyre összezsugorodott államunkból mintaországot csináljunk kulturális téren is. Kérdés azonban, hogy itt az államgazdasági szempontok nem fognak-é bennünket tévutra vezetni. Számos jel erre enged következtetni. Igy pl. ismeretes volt a magyar iskolák egy speciális betegsége, a növendékek tulzsufoltsága. Ennek orvoslására szomoru alkalmat adott jelenleg a menekült tanerők nagy száma. Ezek segitségével a baj jó részén enyhiteni lehetett volna. Ehelyett azonban most egy részöket szélnek ereszt k, másrészöket beosztják pénzügyi szolgálatba. Miért? Azért, mert ott az adóügyi reformok miatt szükség van uj munkaerőkre. Szükség van, tehát kielégitik a szükséget. A zsufoltság tanügyi téren még nagyobb és még régibb szükséget jelent, itt azonban ezt nem elégitik ki, mert ez várhat, mert ez csak kulturális szükséglet. Itt van egy másik ügy. A népjóléti miniszter már másodszor ajánlja fel a pénzt a városnak kislakásépitő akcióra, melyet a város már egy izben el is utasitott. Tehát van pénz lakásépitésre, olyan polgárok számára, akik az állammal nincsennek szorosabb kontaktusban. Ellenben nincs pénz az egyetemi tanárok lakásainak már egyszer elrendelt felépitésére. Pedig a jövő iskolai évben igy tizennyolc egyetemi tanár válik hajléktalanná s ezzel alkalmatlanná és képtelenné nemcsak a komoly munkára, de arra is, hogy az egyetemen már csak fizikailag is folytathassa a működését. Az a valóságos kulturveszedelem fenyegeti a debreceni egyetemet, hogy számos tanszék válik teljesen lehetetlenné, mert a tanároknak idegen városokba kell átköltözniök, hogy könyörületes szivü emberek hajlékaiban keressenek helyet, hol maguk és családjuk a fejét lehajthassa.

A kultura gyökérszálait legmélyebbre német- és olaszföldön eresztette le. Ennek az a magyarázata más egyebeken fölül, hogy az állami és a kulturális élet ezekben az országokban volt a legdecentralizáltabb. Mindkét ország számos kis államra oszlott s mindeniknek meg volt a maga külön kulturális és gazdasági központja. Ma is ez a müveltség intenziv fejlesztésének a legjobb módja. Fell kell virágoztatni a kulturközpontokat! Ilyen kulturközpontok már is vannak, csak fontosságukról nem szabad megfeledkezni. Ezek között Debrecennek a fontosságát nemcsak a multja emeli ki, hanem a magyar faj jövőjének az életfeltételei is. Nemzetiségi politikánk u. i. a multban azt a hibát követte el, hogy főképpen a perifériák kulturszükségletével törődött s elhanyagolta a nagy alföldi, igazi magyar vidékeket. Azért ezeknek a kulturája — be kell vallanunk — nagyon elhanyagolt. Erre csak egy példát hozok fel. Ismeretes, hogy a gümőkóros megbetegedések és halálozások száma a lakosság müveltségével a legszorosabb kapcsolatban áll. S ime 1910-ben Debrecenben 10000 keresztyén lakosra 33·68 tüdővészes haláleset esett s ugyanakkor 8406 zsidóra csak 9, illetőleg tizezerre 10·70. Ez azt mutatja, hogy az átlagban tanultabb zsidó aránytalanul jobban védekezik a rettenetes betegséggel szemben, mint az ezirán érzéketlenül maradt magyar. Az összehasonlitás minden más, a kulturával összefüggésben álló kérdésnél hasonló eredményre vezetne.

Debrecenben minden felétele meg van annak, hogy magas kulturéletet éljen. Gazdag polgárságát rá kell nevelni arra, hogy mindennapi szüksége legyen ez a kultura; a mindennapi jó könyek csakugy, mint a lakását diszessé és kedvessé tevő mütárgyak. Lakosságunkat, a politikai magyar nemzetet most ez a közép- és kisbirtokos földmives magyar teszi ki; ezért kulturáját, azaz irodalmát, müvészetét és tudományos intézményeit is ennek kell szeretnie, dédelgetnie, fenntartania, élveznie és használnia. Ha ezt nem teszi, virágozhatnak-é azok? Lehetséges-é irodalom, ha nincs, aki könyveket vásároljon; müvészet, ha nincs, aki képeket, szobrokat rendeljen, tudomány, ha nincs, aki a tudósokat szeresse, megbecsülje, kövesse és eltartsa? És ha nincs irodalom, müvészet és tudomány, lehetséges é kultura? És ha nincs kultura, megtarthatjuk-é kulturfölényünket?! És ha kulturfölényünket nem tartjuk meg, mi lesz a magyar jövővel?! Elvész a nép, mely tudomány nélkül való!

Debrecennek az a hivatása, hogy ezzel a kulturával átvilágitsa, átmelegitse, átitassa az alföld csendes vérü, közömbös, jobbára csak anyagi jóléte iránt érdeklődő magyarját. Ez legfontosabb hazafias feladata.

Mitrovics Gyula.

Uj lélek-tavasz

Döbbenj fel sziv, e roppant virradatban,
nézd, tiszta már az óriási ég,
felhője is bárány lett s mozdulatlan
bámulja földünk földerült szinét;
üdv cseng üdén a távol kúpolákból
s ünnepre mosdott minden házcserép.

Föl, élő-holt nép, kriptád bús dohából!
elhengeritė torlaszát a Lélek!
Rá azt önáruló test zsufolá s kór
kedve nem ujjong már nyert köntösének.
Ó, mint csalódott! Tél-orkán kidobta
csapágyából világunk; sarki éj lett;
az öröknek vélt köszirtek ropogva
hasadoztak meg s rettent sorsolókat
ma sirként zárja fülledt bünük odva.

Mégis, szántad, Lélek, kik szent valódat
eltüntödkor azonnal gyászövezve
sirattuk s most jösz új vigasztalónak,
— bosszútól menten — hogy az égi eszme
ránksúgarozzon ismét. Ó, ki más
vihetne boldogságra? Tárd ki messze
határait a mennynek, Messiás,
hogy nemesebb részünk csattanva lengjen
merész szárnyára fent, fényglóriás,
feledt hazánkban: a kék Végtelenben.

Szabad vagy, Lélek! Még a barna, nedves
mezőn a félénk, zsönge gyepselyemben
vén fák barkás szakála szélbe repdes,
— ám téged már az Isten karja renget
s nyugodt mozgással uszod át a csendes,
buzgó kegy-árt, mely föltámadni enged;
te már megérted a Csodát s setét
szégyenromunkon hömpölyögve zenged
a Husvét örök, új dicséretét.

JUHÁSZ GÉZA.

Imre

Irta és a „Szózat" debreceni müvészestélyén felolvasta:
Schöflin Aladár.

A negyedik gimnáziumba gyülekeztünk szeptember elején. Már kiélveztük, régi jó pajtások és megenyhült ellenségek a viszontlátást, kiki a helyén ült már, vártuk a csöngetést. Felrezzentünk, mert nyilt az ajtó, hirtelen azt hittük, a tanár lép be már most.

Egy elkésett fiu volt, idegen, eddig nem járt velünk. Sokkal nagyobb és erősebb volt, mint mi többiek, lehetett vagy tizenhatéves, csontosvállu, szögletesfejü, nagymarku legény, az arcán, lomha mozdulatain látszott, hogy falusi parasztfiu. Komoly, gyanakvó nézéssel körülnézett az osztályban, szerencsés jónapot kivánt tisztességtudóan, aztán a padsorok között áthaladva, egyenest a harmadik padnak tartott és leült a mellettem levő üres helyre. Kiváncsian néztük, én valahogy büszke voltam rá, hogy mellém ült le.

Aztán csöngettek, bejött a tanár. Én az óra alatt is igyekeztem barátkozást kezdeni uj szomszédommal, rákacsintgattam, odatoltam neki a tintatartómat, mikor láttam, hogy neki nincs. Zsebbevaló kis tintatartó volt, ha az oldalán az ember megnyomott egy gombot. fölpattant a födele. Az uj szomszéd kiváncsian vette a kezébe, becsukta, meg kinyitotta, nyilván nem látott még ilyen furfangos szerszámot. Én rám azonban nem sok ügyet vetett. Az óra végén azonban megszólitott, mély, csaknem férfias hangon:

— Hogy hivják magát? — kérdezte.

Nekem furcsa volt a magázás, mi tegezni szoktuk egymást, fiuk. Mégis megmondtam a nevemet s erre ő is bemutatkozott.

— Kis Imre a nevem.

Kiváncsi kérdéseimre szükszavuan felelgetett. Eddig Sopronban járt, Vas vármegyéből való, a Kemenesaljáról. Ugy éreztem, nincs kedvére a faggatásom, hát én is elkedvetlenedtem tőle, elmentem látogatóba más padokhoz, más fiukkal beszélgetni. Kis Imre ülve maradt a helyén, komolyan, csaknem ünnepélyesen, nem véve tudomásul a többi fiuk ismerkedési szándékait. Ugyanigy ült a második óra alatt is; kissé meg voltam sértődve közömbössége miatt, de azért figyeltem a magaviseletét. A tanár valami kérdést intézett Vörös Jóskához, egy csallóközi zömök parasztfiuhoz, aki helyéről felpattanva, röviden, katonásan felelt. Ekkor láttam, hogy Kis Imre ülve maradt arcán, mikor Vörös Jóskára nézett, valami rokonszenv melegsége suhant át. S csakugyan az óra utáni szünetben egyenesen Vörös Jóskához ment és egy perc mulva ez a két fiu már ugy beszélgetett egymással, mint két régi jó pajtás. Engem ez bántott és elhatároztam, hogy nem törődöm többet Kis Imrével. Mégis, akaratom ellenére valami tiszteletfélét éreztem iránta és amig másokkal beszélgettem, meg az óra alatt, sőt az előadás után is, figyeltem őt. Láttam, hogy Vörös Jóskával együtt megy el az iskolából. Hát ezek már összebarátkoztak. Vörös Jóskával jóban voltam, mégse csatlakoztam hozzájuk, pedig jó darabon ugyanazon az uton mentek, mint én. Lassan kullogtam utánuk, mintha nem törődném velük, pedig folyton szemmel tartottam őket.

Másnap a latin óra után némi csodálkozásomra megszólitott Kis Imre:

— Aszondta a Jóska, hogy maga a legjobb latinista az osztályban. Igaz?

A nagypénteki kereszt

Irta: **Farkas Győző,** ev. lelkész.

Máskor is volt megpróbáltatás, szenvedés és halál. Máskor is hirdette a fekete oltárteritő az egyetemes emberiség örök fájdalmát s gyászát. De most e békének csufolt embertelen időszakban, e bánatos komor nagypénteki napon, amikor áhitatos és imádságos lélekkel állunk a Golgotha keresztje alatt, ugy érzem, — hogy a fájdalmas megpróbáltatást és szenvedést hirdető kereszt, talán eddig soha annyira össze nem forrott a ker. magyarsággal, mint manapság. Az életért folytatott harc ma is dulja a népeket s a köznapi embert a magasságba emelő harmóniának sehol, semmi nyoma. Csak egy összekötő kapocs van az egymásra agyarkodó néprétegek között s ez a közös szenvedés és lemondás fájdalmas, de egyuttal megnyugtató érzése.

Mi volna az élet kereszt nélkül? Az a golgothai kereszt csillogó fényt áraszt a világmindenségre. Legszebb dalaink, legmegkapóbb történeteink, legcsodálatosabb müalkotásaink mind a szenvedésről kereszthordozásról beszélnek. *Az ünnep néma* csendjében megszeretnénk szabadulni egy-egy pillanatra a terhektől, lelkünk boldogság, szabadság, nyugalom után vágyódik s önkénytelenül is felsóhajtunk: „Csak volna szárnyam s szállhatnék tova, tova . . ."

Róma harangjai elnémulnak . . . de nem jelentenek békét és nyugalmat. A békesség után vágyó világürbe belecsendül a népek halálharangja . . .

Mindenütt kereszt. Sürü homály fedi a jövendőt, a bizakodó reménység fénylő csillaga alig tudja áttörni a nagypénteki gyász sötétségét. Kérdő tekintettel fordulunk a Golgotha keresztje felé. Bár századok suhantak el az emberiség felett s tüntek le az enyészet tengerébe, mi a *keres tbe* vetett bizodalmunkat nem tudjuk s nem is akarjuk elejteni, mert enélkül életünk kopár pusztasággá válna.

De mi a kereszt, mi a szenvedés?

Eszköz az Ur kezében. Amint a szobrász a vésővel és kalapáccsal furja-faragja az alaktalan márványtömböt s zajos recsegés-ropogás között a kiállott szenvedés után egy sikerült müalkotás mosolyog boldog szelidséggel alkotójára, ugy Isten kezében a szenvedés és megpróbáltatás eszköz, hogy arra a sok mindenre képes emberből *jellemet* faragjon. A költő szavai csendülnek meg lelkemben:

„Ki kenyerét könnyezve sose ette
S gondterhes éjjel sirva nyugodni
Sohase tért,
Nem ismer titeket égi hatalmak."

Bizonyos benső, megtisztult lelki erőre van szükség, hogy a költővel egyetérthessünk. A beteges, reményeinket romboló sötét pessimismus megfoszt bennünket egy jobb jövő reményétől s amikor a kétségbeesés a maga rohanó árjával szinte magával ragadja az egész emberiséget, megelevenedik előttem Golthe Faustjának egyik lélekemelő jelenete. Amidőn Faust, a gondolkodó, magasba törő lélek a tudományok egyetlen ágában sem talál vigasztalást, megnyugvást, kétségbeesésében odanyul a méregpohár után s amikor már-már kiakarja üriteni, megszólal a szent zsolozsma, amit gyermekkorában buzgó lélekkel ő is énekelt s ez a benső szózat megnyugtatja. Kövessük hát példáját, életünk e folytonos nagypénteki időszakában gondoljunk gyermekkori ártatlanságunkra, amikor szerető szivek imádságra tanitottak. Ezen ima kisérjen át bennünket az egész életen, legyen hü utitársunk s én hiszem, vallom és hirdetem, hogy akkor nem roskadunk le a Golgotha keresztje alatt.

Magyar véreim! Nem lesz mindig Nagypéntek. A kereszt vérrózsái a jövendő élet csiráit rejtik magukban.

Rügyfakadás, virágzás, hervadás a természet örök törvénye. A nagypénteki kereszt után jő az életet, ujraéledést, megujulást jelentő husvéti feltámadás diadalmas ünnepe.

A magyarság mai Nagypénteke után kell hogy jöjjön a békét hirdető husvét, mert

„Megbünhődte már e nép
A multat s jövendőt!"

Foglyok és kanárik az áristomban

A hires Péterfia-utcán nevezetes épület a 28. számu kis ház. Békében fehér betüs fekete táblán ott diszlett homlokzatán büszkén magyarságunk három koporsószeg betüje: a *k. u, k.* s kapuja előtt a jól ismert kétfejü sas védelme alatt feketesárgára pingált fabódéban jámbor csaszlaui vitéz igyekezett marcona képet vágni, ha viháncoló fehérceléd bukkantott be a ritkán nyiló vaspántos kapu hasadékán. De sok debreceni kislánynak volt már oda becsukva a babája . . . A dalos magyar lélek, a harminckilences fiuk nótába is foglalták ezt a kis házat, hogy a szegény magyar baka

Német szóra ugrándozik,
Vágja magát haptákba,
A végén meg jutalomból
Becsukják a brigádba . . .

Régen volt ez igy s régen volt ez a kis ház Brigadearest. Azóta már lekerült a kétfejü sas, meg a K. u. K. tábla a kapu homlokzatáról s a csikos hiénára emlékeztető bódéban seholsem silbakol többé csaszlaui virágszál, de még magyar katona sem. A világ képe megváltozott, de a kis ház megmaradt a Péterfián s ma is börtön, mint akkor volt.

Csukott kapuja előtt rohamsisakos honvéd áll őrszemet s kapuján túl az udvarra nyiló rácsos ablakok mögül sötét tekintetü foglyok pillantanak a sejtelmes tavaszi ég pompázó kékségre. De ma már nem dicsőség, ha valakit ide becsuknak, inkább nagyon szomoru és nagyon szégyenletes dolog az. Magyar virtusért, hazafias elszólásért ma már nem kerül ide senki. Nincsen, akinek fájna, ha szidják a németet. Akik ma ennek a börtönnek lakói, azok nagyobbrészt megtagadták magyarságukat. S mégis magyarosabb itt is a levegő. A börtönőr tisztességes neve foglár s nem profosz többé, s a rabokat sem hivják arestantoknak s igy legalább nem történik meg többé az a tévedés, hogy valaki igy irt a kufsteni börtönben sinylődő fiának:

An Julius Szabó
K. u. K. Rebhuhn

De nem a katonai börtön az egyedüli érdekessége ennek a régimódi kis háznak. A rabokon kivül másféle foglyai is vannak a komor szürke falaknak. Ártatlan foglyok, akik egész nap dalos jó kedvvel ugrándoznak börtönükben s a rácsok között kiváncsian dugdossák ki borzas fejüket s hangos örömmel üdvözlik a csókos napsugár játékat, a barna felhő árnyékát, a kristálytiszta vizet, a hántott zab és kendermagból álló ebédet, vacsorát.

Sárga szinü, földes, fekete és barna tollal tarkázott apró madárkák ezek a foglyok. Kanári madarak s gazdájuk és tenyésztőjük *Baglyas* Márton másodfoglár, aki nagy szeretettel, gonddal, odaadással neveli, tanitja, ápolja őket s amikor estefelé kendermagot hint a sok-sok apró ketrek még apróbb foglyainak, szinte

---

— Hát azt mondják — feleltem szerénykedve.

— Akkor én megfogadom latin tanitómnak. Jó lesz?

Már a harmadikban, sőt a másodikban is korrepetáltam egy-két gyöngébb fejü osztálytársammal, tehát maga az ajánlat nem lepett meg, de annál jobban az, hogy Kis Imrétől jött. Én addigra már arról képzelődtem, hogy nem tetszem neki, azért olyan barátságtalan hozzám. Hamar rámondtam.

— Nem bánom . . .

— Sopronban is volt tanitóm — mondta Kis Imre, — annak négy forintot fizettem egy hónapra. Elég lesz?

— Elég — mondtam; akkor az ilyen tanitásnak kisebb diákoknál ez volt az ára. Nemcsak nálunk Pozsonyban, hanem, ugylátszik Sopronban is.

— Minden nap eljön hozzám, megtanuljuk a latin leckét. Ha nehéz a számtan, azt is. A német irásbelit megcsinálja, én meg leirom. Ennyi lesz a dolga.

Olyan módon beszélt velem, komolyan, üzletszerüen, minden pajtási iz nélkül, ahogy a falusi ember megállapodik egy mesteremberrel valami munka dolgában. A szavai is olyanok voltak, azt mondta: megfogadom, meg hogy a bért minden elsején fizeti. A végén odatartotta elém a tenyerét, paroláztunk. Kis Imre egy kicsit rám mosolygott, most először. Néhány fiu a szomszéd padokból odajött, hallották az alkut, némi tisztelettel néztek ránk, akik valami komoly dolgot csinálunk.

Ettől fogva minden délután elmentem Imréhez. Kis földszintes szobája volt, egy öreg asszonytól bérelte, akinek egy kis trafikja volt. A trafikban az öreg asszony lánya, egy már nem egészen fiatal, halványképü, csinos lány szolgálta ki a vevőket. Amig tanultunk, ez a lány egyszer bejött a szobába, németes magyarsággal mondott valamit Imrének a vacsoráról, aztán kiment. Imre utánanézett, aztán kacsintva rám pillantott.

— Csinos lány — mondta. — A gazdaszonyom lánya.

Én akkor, tudja Isten miért, azt képzeltem, trafikosnőnek lenni valami rossz erkölcsü dolog s nem nagy tisztelettel nyilatkoztam a házikisasszonyról. Imre erélyesen rám szólt:

— Ez uri kisasszony. Kapitány volt az apja.

Ugy mondta ezt, mint valami szigoru rendreutasitást. Aztán hozzátette:

— Most persze szegények.

Rám nézett, a bizony elég kopott ruhámra a sápadt arcomra.

— A maga apja is ur? — kérdezte.

— Uri ember — feleltem, de most valahogy szinte szégyeltem ezt a tényt.

— Szegény ur — mondta Imre. — Azért engedi, hogy engem tanitson.

A tanulásra volt Imrének egy saját módszere, amelyhez ragaszkodott. Nekem le kellett diktálni a feladott latin szöveg fordiását és azt ő bemagolta. Addig mondta, amig szó szerint nem tudta minden latin mondathoz a megfelelő magyar mondatot. Próbáltam neki a mondatot elemezni, az egyes szavakat magyarázni, de ő mindezt elháritotta.

— Minek ez nekem? A tanár a fordiást kérdi.

— De igy sohase fogja érteni a latint.

— Nem is akarom én érteni. Annyit akarok tudni, hogy meg ne bukjak. Nem akarok én tudós ember lenni — mondotta megvetően. Látszott rajta, hogy nem tiszteli a tudományt, unja, haszontalan dolognak tartja.

— Hát akkor minek tanul? — kérdeztem.

— Az apám kivánta. Meghagyta a bátyámnak a végrendeletében, hogy engem tanittassanak. Hát elvégzem még ezt a negyedik osztályt és többet Istennek se veszek könyvet a kezembe.

Különben nagyon szorgalmas volt Imre. Minden nap megtanult a maga módja szerint minden leckét s ha a tanár kihivta, el is tudta mondani. De ha a leckén kivül akármit is kérdeztek tőle, csak állt konok szótlanul, nem tudta a legegyszerübb dolgot sem. Rájöttem, hogy neki minden lecke valami külön dolog, hogy a különböző leckék között kapcsolat van, hogy a tanulás valami folyamatos, kapcsolódó dolog, azt nem értette. Nem is figyelt rá, ha erről valamit magyaráztam neki. Amit tegnap tudott, az mára mindig lepergett róla, mindig csak a mai leckét tudta. Sohase vettem észre rajta, hogy örül valaminek, amit tud, sohase volt semmire kiváncsi, nem is kérdezett soha semmit.

Tanulás után, néha sokáig is, beszélgettünk. Észre se vettem, mindig a falujára került a szó előbb-utóbb. Mindig arról beszélt, hogy mit csinálnak most odahaza, pontosan tudta, mikor, milyen munka van soron. Részletesen beszélt mindenről, az ökreikről, a lovaikról, már a nevüket is ismertem és mikor a bátyja megirta levélben, hogy megdöglött a Kati üszőborju, olyan szomoru volt, hogy magam is megilletődtem. Nagy melegség volt ilyenkor a hangjában, szomoru, nagy honvágy, mintha a lelkével mindig ott lakna a kemenesalji faluban. Néha daloltunk, csöndes, szomoru otthoni nótákra tanitott, többnyire olyanokra, amelyekben katonák haza vágyódnak a kaszárnyából. Néha nehezen ment a tanulás, ilyenkor az asztalhoz vágta a könyvet és káromkodott:

hallja, amint a legöregebb harci kanári katonásan elrikoltja magát:

— Tiszthelyettes urnak alázatosan jelentem, 6 előénekes, 8 énekes, 9 páros, 8 kölyök, 5 fióka és 16 tojáson 4 tojó, összesen 49 fogoly.

Akárcsak a börtönben, katonás rend van itt is, a ketrecek ragyognak a tisztaságtól s ugy meg vannak számozva, akárcsak a szomszédos cellák ajtói. *A kanári is számot kap, akárcsak az igazi fogoly* s mikor kikél a tojásból, apró bilincset huznak a lábára aluminiumból. Ez a karika árulja el a szakértő előtt, hogy tiszta faju tenyésztéssel van dolga. A növekvő madárnak később megvastagodik a „bokája" s mire elhagyja fészkét, hol a szülei apolták s etették, le nem hullhat többé a lábáról.

Mesésen énekelnek a kis sárga kinaiak. Van köztük harci kanári, ezeknek éles sivító hangjuk van, de majdnem mind üde csengésü, lágy hangu Szeiferd-fajtájuak s valóban élvezet elhallgatni közös hangversenyüket. Egyik a másikától tanulja el az énekszót, akárcsak a mezőn dolgozó falusi fiatalság. De a tenyésztő arról is gondoskodik, hogy ne tanuljanak össze mindenféle bolondot. Ha magukra hagyná őket, csakhamar a pesti orfeumokra emlékeztető jazz-band-szerü zürzavar uralkodnék a kalitkákban. Ha akad köztük ilyen defetista hajlamu énekes, az csak hamar szigoritott börtönbüntetést kap. Sötét kalitkába zárják. Ott aztán elmegy a kedve az énekléstől s nem zavarja a többit.

A legszebb torku az *előénekes*. Külön kalitkában, a tanulni vágyók ketrecei felett énekel. Az énektanfolyamon résztvevő fiatalok pedig az előénekes kalitkája alatt egy rekeszekre osztott nagyobb ketrecben foglalnak helyet s ketreceik csak annyira világos, hogy épen enni látnak benne. Innen hallgatják cserdesen az előénekest s ha már sokáig hallgatták, kinyilik ketrecükön a zsalu s a beözönlő napfényen nekik is szabad énekelni. De jaj annak, aki falsot fog, vagy aki a harmoniát rikácsolással megzavarja. Könyörtelenül sötétbe kerül, mert a rossz példa ragadós s a többinek is elrontaná a hallását.

De tanithat több énektanár is egyszerre, mert igy gazdagabb a repestoár s a müvészcsemeték számára a magasabb stilus és hozzáférhető. Egyik ezt tanulja meg, másik meg amazt, a harmadik futamot és trillát tesz össze, a negyedik ujit, az ötödik végül fütyöl a többire s maga komponálja meg a nótákat. Van olyan tanulékony is, köztük, amelyik verkli után emberi melódiát is megtanult. Persze, ez igen nehéz dolog s csak a kivételes tehetségek sajátitják el. Az ilyen amerikai turnéra is érdemes nagy müvész ritkaság számba megy s bizony annak, aki állandóan hallgatni akarja, nagyon bele kell nyulni a pénzes tárcájába. A közönséges énekes már olcsóbban kapható. Párszázasért pompás hangu, lágyan trillázó kis pajtást lehet vásárolni.

Baglyas tiszthelyettes mesélte, hogy milyen jó hatással van az igazi foglyokra ez az apró fogoly népség. Eljátszanak velük, etetik a tenyerükből s a kis kanári órákhosszat elfütyörészget s szeliden megkapaszkodik ujjukon . . .

Sokáig elnéztem a zöldre festett kalitkák sürgö-forgó tollasait s már lámpát gyujtottunk, amikor elbucsuztam a kettős börtönőrtől Baglyas Mártontól. Az udvaron sétáltatták a foglyokat. Lesütött, földreszegzett szemmel, tompa, nehéz lépésekkel méregették a nehéz homokot s csak akkor emelte fel egyik-másik a fejét, ha a nyitva hagyott ablakon át kihallatszott a vidám csicsergés . . . Prrrr . . . ki . . . ki . . . ki . . . ki . . . tüh . . . tüh . . . ihd . . . djuk . . . djorik . . . dja . . . dja . . . dsi . . . sidsibi . . . bi . . . bi . . . bi . . .

(y. r.)

Sherlock Holmes nyomoz

annyit máris megállapithatok, hogy a cipő tulajdonosának esze volt: rugékony járásu, elegáns külsejü, takarékos ember lehetett, aki cipőjét kimélte: minderre kétséget kizáró módon abból következtetek, hogy

„BERSON"

gummisarkot viselt.

Gróf Teleki László halála és Debrecen

Az 1848—49-iki magyar szabadságharc után, mikor az elkobzott magyar alkotmány helyébe előbb Haynau kiméletlen katonai diktatúrája, majd a Bach-féle birodalmi szervezet lépett életbe, gyászos idők következtek el a magyar nemzetre. A Magyarországnak minden történeti hagyományát mellőző abszolut kormányzat a városok autonomiáját is felfüggesztette, aulikus érzelmü férfiakat állitottak a városok élére, akiknek erőszakos uralma alatt hallgatásra kényszerittetett a szenvedő magyar közvélemény. Az első fellélegzést, az első felviharzását az eddig elfojtott indulatoknak az 1860 évi októberi diploma hozta meg.

Debrecenben is erős volt a visszahatás, mikor a Bach-kormány által kinevezett polgármester, Csorba János 9 évi uralma után a város bizalma Kiss Lajost ültette a polgármesteri székbe. Debrecen törvényhatóságát is magával ragadta az uj erőre kapott magyar remény, a nemzet passzivitása türelmét kezdé vesziteni, dacolni kezdett a fegyveres erőszakkal. Debrecennek 1861 febr. 6-i közgyülése törvénytelennek deklarálta az abszolut uralmat s kimondá, hogy a rendeletek végrehajtásához semmiféle segitséget nem ad. Igy például kimondá a közgyülés, hogy az adóügyekben a várost folyton zaklató pénzügyigazgatóságról nem vesz tudomást és a *megkereséseit felbontatlanul visszaküldi.*

A város közönsége az uj felbuzdulás hatása alatt állott. Elemi erővel kapott lángra a lelkesedés s néha annyira is ragadtatta magát, mint az 1861 évi május 31-i tüntetés alkalmával, mikor a kaszárnyára kifüggesztett kétfejü sasos cimert összerombolták. Az állomáspa-rancsnokság Pesten festette meg a cimert, miután Debrecenben nem vállalta senki és átiratban kivánta a várostól költségei megtérítését. A közgyülés igy határozott: „Ezen átiratnak azon része, melyben a közgyülés arról értesült, miszerint a helybeli festők a kérdéses cimer elkészitésétől határozottan vonakodtak, *örvendetes tudomásul vétetvén,* egyébiránt tartalma többi részeit illetőleg *egyszerüen félretétetni rendeltetett.*" A közgyülés minden határozatát ilyen szellem tölti meg.

És a magyar reménynek ez ujraéledő korszakában, a hazafias fájdalom és dac kitöréseivel, a bizalomnak és ragyogó áhitatnak nagyszerüségével tekintett a nemzet egy emberre:

— Cudar élet ez! Mért is csinált szegény apám diákot belőlem!

Különösen szüretkor fájt haza a szive. A szüret Pozsonyban is nevezetes esemény volt. A kis utcán, amelyben Imre lakott, csengetyüs szekerek jártak egész nap, nagy hordókkal, mustszagot küldtek be a szoba nyitott ablakán. Imre nem tudott tanulni, az otthoni szüretről beszélt, a szedőlányokról, a finom édes furmintról, ami az ő szőlőjükben terem, szinte beleképzelte magát a taposókádba, amint beszélt róla, a gondolataiban csurgott a sürü, édes mustlé. Nem lehetett vele birni. Másnap beszekundázott latinból. Az Isten verje meg — mondta óra után. Sokszor az iskolai órák alatt is észrevettem, hogy nem figyel a tanárra, a tekintete messze-messze járt, otthon, a kemenesi dombokon, meg a fehér kis házban.

A városi dolgok egyáltalán nem érdekelték. Nagynéha tudtam rávenni, hogy jöjjön velem a városba sétálni. Nézegette velem a kirakatokat, de sohasem kivánt meg belülük semmit. Egy suszterbolt előtt azonban mindig megállt. Pompás rámáscsizmák voltak a kirakatában, ezeket szerette gusztálni. A játékszeres, könyves, csemegés boltokra ügyet se vetett. Sohase tudtam bevonni aféle diákos beszélgetésekbe, tanárokról, diáktársakról, iskolai ügyekről. A többi fiukkal nem sokat törődött, beszélt velük, ha muszáj volt, de ő sohase kezdett beszélgetést mással, csak Vörös Jóskával. Ez néha meg is látogatta, ilyenkor csöndes egyetértéssel beszélgettek, mintha én ott se lennék, ugy, hogy hamarosan eluntam magam, elkedvetlenedtem és hazamentem. Egy kicsit mindig az volt az érzésem, hogy Imre lenéz engem, az iskolát, az egész várost nem is tartja igazi dolognak.

Még egyről beszélt szivesen: a házikisasszonyukról. Dicsérte, milyen szép a haja, mikor kibontja és fésülködik, általában nagyon szépnek tartotta.

— Olyan fehéren keze, amilyet még nem is láttam. Mint a liliom virága — mondogatta, a szép fehér kéz ugy látszik nagyon tetszett sovárgással beszél a kisasszonyról, mint a falujáról.

Egyszer aztán azt találtam neki mondani:

— Maga talán szerelmes bele?

Ciniskuskodó, gunyos hangon mondtam ezt, siheder kölyök módjára, aki szeret ilyen dolgokban fölényeskedni.

Imre rettenetes dühbe jött, fölemelte az kklét:

— Ha még egyszer ilyet mond, hát...

Megijedtem, nem szerettem volna, ha az a vaskos ököl lecsap rám. Egy-két hétig aztán nem voltunk jóban, csak éppen tanultunk együtt, a beszélgetések elmaradtak.

Egy nap, mikor hozzámentem, a ház előtt föl-alá sétálva találtam.

— Nem lehet most bemenni — mondta s először vettem rajta észre zavart. — Megjött a kisasszony vőlegénye Bécsből, most ott benn vannak a szobában. Katonatiszt. Főhadnagy.

Tél volt már.

Sétáltunk a havas városban. Egyre arról beszélt, hogy levelet kapott hazulról, most van a kukoricamorzsolás, micsoda egy jó mulatság az. Nagyon, nagyon vágyott haza.

Aztán a kisasszonyról beszélt, hogy örül a vőlegényének, az öreg asszony meg dörmög, de németül, ő nem értett belőle egy szót sem.

A főhadnagyot nem látta, csak a sarkantyuját hallotta, aztán bejött hozzá a kisasszony és kérte, engedje át a szobát egy órára vagy kettőre.

Mikor jó hosszu séta után visszatértünk, az öreg asszony ült a trafikban és rosszkedvüen mondta, hogy bemehetünk, a főhadnagy már nincs a szobában. Elkezdtünk tanulni, de a szomszéd szobából egyszerre jajgatás hallatszott. Hallgattuk egy darabig, aztán Imre benyitott a trafikosék szobájába és aggódva bekukucskált.

— A kisasszony — mondta — csak fekszik a diványon és a sir. Se nem lái, se nem hall, csak sir...

Nem is hagyta abba a jajveszékelő sirást, amig én ott voltam.

Másnap Imre nem jött iskolába. Délután, benéztem hozzá. A kofferjét csomagolta, csizmában volt, magyar nadrágban, igazi, pompás parasztlegény.

— Mit csinál, Imre? — kérdeztem csodálkozva.

— Semmit, pékkolok — mondta. — Holnap utazom haza. Nem leszek tovább diák egy napig se. Holnap megyek haza, ha gyalog is kéne mennem...

A kisasszony hangja hallatszott a szomszéd szobából, panaszosan, gyöngén, mintha betegágyból jönne.

Imre ndaintett a fejével, haragos mozdulattal:

— Mérget ivott az este... No, nem lesz baja, kigyógyitják. Amiatt a gazember vőlegénye miatt. Csunya egy gazember az.

Köpött egyet a levegőbe.

Aztán kezet nyujtott nekem.

— Köszönöm, hogy vesződött velem — mondta. — Itt a félhónapi bére.

És leolvasott elém két ezüst forintot.

oooo

gróf Teleki Lászlóra, kinek akkor már a császári szó visszaadta szabadságát, őt magát egy lelki kétség kinjaiba lökve át. Csak az egykoru irásokból láthatjuk igazán, hogy ki volt akkor Teleki a magyar népnek, hogy a nemzeti visszahatás ezen korszakában ő volt a bálványozott hős, ő volt a reménysége a népnek.

Mikor elfogatta a császár, egymásután léptek sorompóba a törvényhatóságok, hogy az uralkodótól szabadságot kérjenek neki, s igy érthető, hogy a mártiromság fénykoszorujával diszitette fel a néphit, mikor átlépte fogsága küszöbét. Népszerüsége nőttön nőtt, Kossuth mellé került a neve s rájuk megváltói szerepet ruházott a magyar nép hite. És mikor népszerüségének delelő pontján állott, akkor futott végig a hir a magyar határokon, hogy Teleki agyonlőtte magát.

Feljajdult az egész magyar nemzet, nemcsak őt temette; sok bizodalmat és sok reménységet temetett vele a föld alá. Tragikuma érthetetlen volt, legendás titkok keltek a nép szaján utra.

Debrecen város is gyászba öltözött, s leghivebb kifejezői a város gyászának a közgyülés emléksorai. Érdemesnek tartom napvilágra hozni azokat. Miután a gyászról és az emlékbeiktatásról a közgyülés rendelkezett, igy folytatja:

„Nem szellőztetjük a titokteljes fátyolt, mely a Dicsőült végórájának részleteit fedi, elég nekünk mély fájdalmunk enyhitésére tudnunk, hogy végperceiben is az imádott haza ügyeivel foglalkozott, hogy mint derék hadvezér a csata előestélyén, a nagy védelmi harcra készült s azon szellemi fegyverek rendezése közben hunyt el, melyekkel hazánk megtámadott szent jogait vala a képmutató önzés ellenében védendő.

Mi volt Ő e hazának, jól tudja, ki a haladási korszak fejleményeit figyelemmel kisérte, ki Őt, a magas születésü főnemest országgyüléseinkben a nép ügyéért elsősorban látta küzdeni, ki elkisérte Őt a Szajna parti világvárosba, hol addig, mig a haza megtörve nem lett, mint annak képviselője, majd midőn hazánk szerencsecsillaga letünt, mint hontalan is élete egyedüli feladatának tekinté elhallgattatni a hazug rágalmakat, melyekkel a világszabadság rohanó árja ellen végső kétségbeeséssel küzdő tespedés bérencei nemzetünk jó hirnevét a minket alig ismerő külföld előtt el akarnák homályositani; s főtörekvése volt a magyar nevet, mely századok előtt dicsőségével fél Európát betölté, ismét régi fényére emelni. Nagy volt Ő boldog napjaiban, nagy a szerencsétlenségben, mert mindig csak egy gondolata volt: a szent haza. Ennek volt szentelve szivének minden dobbanása, midőn a számüzetés kinos napjait élte, midőn a poroszlóvá szegődött diplomácia rabláncra füzte, midőn a hontalanszó föltárta előtte a rég nem látott haza kapuit s midőn az abonyi kerület választói ismét nyilvánitották irányában bizalmukat, mellyel már 1848-ban megtisztelték.

Mi volt Teleki László a magyai hazának, legjobban érezzük most, midőn az élet és halálharc estéjén dőlve ki a bajnokserег éléről, a csataterv részleteivel együtt reményeink jobb részét viszi magával a sziráki sirboltba.

Megmérhetetlen a haza fájdalma, miként kiszámithatatlan vesztesége. De megnyugtató azon tudat, hogy midőn a halhatatlan lélek visszatér örök honába, mulandó porokon kivül egy nevet hagyott a nemzetnek örökségül, melyet a történelem nemtője, — ki számbaveszi a világ korszakalkotó eseményeit — akkor, midőn majd a szabadságnak a szolgasággal most folyamatban levő óriás tusáját fogja a késő maradók számára könyvébe bejegyzi, a világ most élő jelesei sorába lángbetükkel irand, hogy dicsőségesen ragyogjon az idők végéiglen.

Nem is azért iktatjuk mi dicső hazánkfia emlékét szerény jegyzőkönyvünkbe, mintha nevét, mely már a nemzeteket tulélő történelem sajátja, ezáltal akarnánk megörökiteni, hanem mert érezzük, hogy Arról, kiért egy nemzet öltött gyászt, a törvényhatóságnak, mint testületnek is nemzeti kötelessége megemlékezni.

Beiktatjuk a nagy hazafi emlékét jegyzőkönyvünkbe már csak azért is, hogy ha majd — mit Isten adjon — idők multával a százados szenvedések jutalmául e haza boldogabb s benne e város virágzóbb leend, mint volt valaha és az utódok sokat szenvedett városunk krónikáját jegyzőkönyveinkből, mint régiségekből folytatandják, megláthassák, hogy valamint a régibb elődök török és tatár pusztitás idején is tudtak eszmékért lelkesedni: ugy az 1861. évben élt őseit is épen *azon nehéz, a Karaffa idejére emlékezhető napokban, midőn a császár hadai megszállva tartották a várost, hogy rajtuk alkotmányellenes adókat sarcoljanak* elég hazafias érzülettel birtak elfeledni saját házi bajaikat és szenvedéseiket, hogy a nemzet közös bánatában osztozzanak s meggyászolják a dicső hazafit, gróf Teleki Lászlót, kinek emléke áldatni fog, mig magyar él a négy folyam partjain."

Eddig tart a jegyzőkönyv. Debrecen meggyászolta a tragikus sorsu hazafit, egymásután kapta a többi törvényhatóságoktól is az átiratot a Teleki halála felett érzett nemzeti fájdalomról. Még azután is sokszor felidézte városunkban a nemzeti kegyelet Telekit, röviddel halála után az akkori Szép-utca lakosai a közgyüléshez fordultak, hogy utcájukat róla nevezhessék el. A közgyülés hozzájárult a kéréshez s azóta Debrecen egy utcája a tragikus sorsot ért Teleki Lászlónak, egy hajnalhasadást jelentő korszak prófétájának emlékét őrzi.

Szabó István.

Husvéti szokások

Didergés

Az időjárás ugyan már melegebbre fordult s igy a didergésre nincsen ok, de nem is arról a didergésről van szó, amihez az időjárásnak köze van. Husvéti szokás ez is s egyike a legeredetibb magyar szokásoknak.

Székelyföldön van hazája a didergésnek. Husvét vasárnapján este, amikor az árnyékba boruló firmamentumon feltünedeznek a csillagok, összegyülnek a falu tettre készebb férfiai. Van köztük pelyhedző állu siheder, van őszbecsavarodott öreg ember is. Nem a kor teszi, de a vállalkozó szellem, a tréfa és a bolondság kedvelése. Amikor összegyülnek mindnyájan elhatározzák, hogy merre mennek, kiket keresnek fel, kinek az eresze alatt fognak dideregni.

Akad ilyen család, legény, leány elég a faluban. Mindig van leányzó, aki kis babát vár, bár még nem eskette meg a pap. Elmennek a leányzó ablaka alá s az előlszóló cigányos dialektusban rákezdi:

— Gazd' urám, ázstad tuggyuk, hogy a kend lánya ip várandós. Elgyüttünk, hogy a kis gyereknek pólyát, lepedőt hozzunk . . .

A lány apja aztán gondolkozhatik azon, hogy mivel fizesse ki a didergőket. Ha békülékeny természetü, piros tojást küld ki a lányával ajándékba, ha megdühösödik, káposztalével önti le az eresz alatt várakozókat. Persze, ha ajándék tojás helyett káposztalé csorog a nyakukba, szörnyü rivalgás tör ki menten s ki vékony, ki vastagon elkezd dideregni. Olyan az mint a macskazene. Ki is nyilik minden ablak azon a soron s ugy szemlélik, hogy kinek a portáján is esett meg az a szégyen, hogy dideregni kezdtek.

De nemcsak a szerelmes lányokat látogatják meg. Hiszen ez nem is bün. Petőfi is megirta, hogy a virágnak megtiltani nem lehet...

Felkeresik a didergők minden haragosukat, a perlekedőket, a tolvajokat, a lusta, dologtalan gazdákat s mindenütt akad valami kellemetes mondani valójuk.

A tolvajnak ludat visznek ajándékba, vagy csikót, vagy buzát, aszerint, hogy mit lopott valamikor. A lusta gazdának olyan kaszát, ami magától dolgozik a réten. A részeges embernek pálinkát, henyélő papnak prédikációt, vagy szalmából formált gyereket keresztelni, a jegyzőnek, ha sokára állitja ki a passzust, segédjegyzőt kommendálnak.

Se szeri, se száma az ötleteknek, a kifogyhatatlan néphumor pellengére állit mindenkit, aki valamivel is megérdemelte, hogy dideregjenek az ablaka alatt.

Meg kell jegyeznünk, hogy a didergőket senkinek sem szabad felismerni. Az ősi népszokás tiltja ezt. A didergők a falu „élő lelkiismerete" őket mindenkinek kötelessége meghallgatni s ha valami kellemetlenséget mondanak, azt kénytelen-kelletlen le kell nyelni.

Milyen jó volna ezt az ősi magyar népszokást meghonositani Csonka hazánkban! Különösen Debrecenre férne rá nagyon. Ugyan hány ember ablaka alatt kellene dideregni?...

Husvéti bárány

A pirosra festett husvéti tojás legkedveltebb motivuma a zászlót tartó bárány. Kevesen tudják, honnan származik tulajdonképen ez a szimbólikus kép. Pedig ebben a tüvel harcolt ábrában évezredek története s a keresztyén vallások legfenségesebb tanitása nyer kifejezést.

Valamikor minden népnél otthonos volt a kanibálok kedves szokása, az emberevés. Persze a történelem előtti időkben. A zsidók szent könyve, az Ó szövetség számtalan esetet beszélt el a késő utókornak az ember áldozatokról. Ismeretes Ábrahám esete, ki fiát, Izsákot akarta feláldozni. Totemisztikus nyomok ezek s feltehető, hogy az áldozat husából az áldozó népnek, vagy családnak szintén ennie kellett.

Természetesen a magasabb egyiptomi s méginkább a turáni kultura hatása alatt e két kulturnép közé ékelt félnomád zsidóság erkölcseiben és szokásaiban szelidebbé változott. Az emberevést és emberáldozatot felváltotta az áldozati állat. Nem áldoztak fel mást többé, emberek helyébe a csekélyebb értékü állat leölésével kedveskedtek Jehovának, a zsidók istenének.

Ilyen áldozati állat a zsidók husvéti báránya is, melyet mindenféle gyógyfüvekkel és kovásztalan kenyérrel elkészitve az egyiptomi menekülés emlékére kell minden esztendőben elkésziteniök s megenniök. A bárány felnyársalási módja is emlékeztet az ősi emberáldozatra, amennyiben igen hasonlit a keresztre feszitéshez.

Innen vették az evangelikusok azt az analogiát, hogy Jézust is a husvéti báránnyal hasonlitották össze. Jézus is áldozat, ki nem egy népért, de az egész emberiségért szenvedett kereszthalált Önfeláldozása tehát emberáldozat, de ennek legmagasabb istenáldozati formája. Vallástörténeti szempontból igen érdekes és figyelemre méltó körülmény, hogy a kereszthalál visszaesést jelent, de egyuttal hatalmas előrehaladását is az eszmék tisztulásának, mert Jézus kereszthalálával minden áldozati szokást egyszersmindenkorra megszüntetett s csak a kenyér és a bor áldozást engedte meg, mint a róla való megemlékezést.

Amig tehát a zsidók husvéti ünnepén a ma is leölt husvéti bárány még egyenes származéka az ősi emberevés és emberáldozat szokásainak, addig a keresztyén vallások husvéti báránya symboluma Jézusnak s minden keresztyént a keresztyén vallások sarkalatos dogmájára s legfenségesebb eszméjére kell, hogy emlékeztessen: a megváltásra.

VASÁRUK
legolcsóbbak
Bészler és Dávid
vaskereskedésében Ferencz József-u. 7.

Erős Gábor müszaki-szerszám és vaskereskedés
DEBRECZEN, Miklós-utcza 2. sz.
Telefon 10—64.
Háztartási cikkek, vasáruk, vasalások, gazdasági felszerelések, zsiradékok,
Olajok. Villanyfelszerelési cikkek, Szerszámok és gépek, Malomberendezések.

A zenedei krizis

Valóban krizishez jutott ez a nagybeteg kulturintézményünk, mely alapittatása óta évtizedeken át annyi kiváló zenészt nevelt és annyi dicsőséget szerzett Debrecennek. Sajnos, ma ott tart, hogy belső élete lezüllött, vérkeringése akadozik, jóhirneve megrendült s ha bajait sürgősen nem orvosolják, *(de gyökeresen és véglegesen!)* akkor becsukhatják elárvult kapuját és szélnek ereszthetik azt a néhány zenetanárt, akik még nem cihelődtek fel az amerikai hajókra, hanem hősies kitartással tanitanak ott az éhbérért és várják, maguk sem tudják honnan és kitől, a megváltást és megujhodást. Várják, hogy a zenede nyomoruságos viszonyait, sok herce-hurcáját, hivatását megcsufoló akut disszonanciáit, forrongásoktól, fegyelmiktől kifáradt tespedtségét valami életelixir uj vérrel, uj szellemmel, uj erővel frissitse fel és állitsa talpra végre-valahára. Várják. És várják. És a hónapok telnek és ők elfáradnak, elcsüggednek, a sovány kenyér miatt moziban zongoráznak, a növendékek pedig nem haladnak, elkedvetlenednek és kimaradoznak. Ha valaki máma, akinek a zenei képzettsége mellett vállalkozó szelleme is van, egy nagy táblára kiirná, hogy X. Y. magán-zeneiskolája, hát egészen bizonyos, hogy elhódithatná a városi zeneiskola növendékeinek kilencven százalékát. Mert mégis csak kiábrándító és képtelen helyzet az, hogy ma, amikor végre a közmüvelődésnek oly nagy fellendüléséről beszélhetünk Debrecenben, amikor a hájjalkent csizmák, koppantók és mestergerendák maradi fészke lépésről-lépésre a magyar kultura egyetemi szinvonaláig nevelődött, amikor a magyar végzet elhatározásából a nemzeti müvelődés végvára és védőbástyája formálódott belőle, ma, amikor itt minden emelkedik, halad, javul, szépül, ma összehuljon és semmivé züljék oly nagyrahivatott igéretes intézménye, mint a hatvan év óta fennálló Zenede!

Nem lehet ezeket a jelenségeket nyomasztó érzések és kifakadások nélkül végigszemlélni, ezért itt hangosan hivjuk fel sürgető szóval az illetékeseket mielőbbi orvoslásra. Még pedig, ismételjük, a *gyökeres és végleges* orvoslásra.

Halljuk, hogy a városi tanács kiirta az igazgatói állásra a pályázatot, ezzel maga is végleges rendezést kiván. (Biz ezt megtehette volna már évekkel ezelőtt, semmi komoly indokkal nem mentheti a huzás-halasztást, a további bomlás e kórokozóját.)

Szép, hogy végre megmoccant a dologban, de előre is megjósolhatjuk, hogy ezen az uton nem jut el eredményhez. A pályázat meddő fog maradni, mert annak tartozik és követel rovata ugyan senki idegent ide nem csalogat.

Nézetünk szerint az igazgatói állást *csakis meghivás utján* és csakis a feltételek megváltoztatásával töltheti be a tanács. E változtatások lennének: 1. adjon tisztességes fizetést, amiből meg is lehet élni és 2. ne kösse magát zenetanári diplomához, miként az évtizedeken át érvényben volt szervezeti szabályzat sem kötötte. Egy zeneiskola igazgatójával szemben nem az a követelményünk, hogy aktiv zenemüvész legyen, hanem kizárólag az, hogy jelentős zenei neveltsége és intelligenciája legyen, emellett *általánosan képzett* kulturlény legyen, akinek tanultsága, látóköre, izlése tulterjed egy hangszer uralmán és egyetemesebb egy olyan egyénnél, ki csupán zenetanitó; ezenkivül fontos, hogy legyenek határozott céljai, legyen gerince, legyen erélye, legyen erős keze.

Nem habozunk kimondani, hogy a *mi* zenedei viszonyainknak a felsorolt igények között első helyen *az erős kézre van szükségük* és azt sem habozunk konstatálni, hogy ugy ez az erős kéz, mint a többi követelmény egytől-egyig legtökéletesebb mértékben abban az igazgatóban volt meg idáig, akinek nem volt zenetanári diplomája: Simonffy Emilben. Ahogy behunyta a szemét, kaptuk egymás után a helyettes igazgatókat és mit láttunk? Az intézet elkezdett szembetünően lecsuszni arról a tisztelet reméltó magas szinvonalról, melyen a Simonffy harminc éves igazgatása alatt fölemelkedett. Utódai közül egyiket sem szándékunk igaztalanul ócsárolni, ezért csak annyit mondunk, hogy oda sem olyan igazgató nem való, aki mindent maga akar csinálni és diktálni és a személyes érvényesülés tultengő vágyától hevitve, senkivel össze nem fér; sem olyan igazgató nem való, aki bár hangszervirtuóz, nincsen iniciativája, nincsen épitő-programmja, nincsenek lobogó müvészlángjai; sem olyan igazgató nem való, akinek a nyakára lehet ülni s aki a magyar nyelvet csak nagynehezen töri és lehetőleg kerüli. Olyan igazgató való ide, aki *rendet tud csinálni*, akinek van erélye a zenedei *nagytakaritást véghezvinni*, van itélőképessége, hyiltsága és mersze megmondani, hogy ki való oda tanerőnek, ki nem és van ereje torkonragadni a zenedei harcok és heccek tengerikigyóját, hogy végre ***munkálkodás*** legyen ott ismét és a Muzsák eredményes szolgálata. Hogy ne szégyenkezzünk már tovább emiatt a hitvány állapot miatt, hanem annak lássuk a Zenedét, aminek nemes alapitói: Farkas Ferenc és Komlóssy Lajos álmodták. Ezt az igazgatót pedig nem lehet pályázat utján „eltrefelni", ezt a tanácsnak magának *ki kell választani* és *meg kell hivni*.

Nem kétséges előttünk, hogy az igazgatói szék eddigi aspiránsai magán a városházán is találnak egy-két csökönyös protektort, az is valószinü, hogy „helybeli zeneéletünk kiválóságai" megkisérlik még néhány ujságnyilatkozattal a pro és kontra korteskedést, — de reméljük és hisszük, hogy a tanács és a kormány helyi képviselője minden befolyást lerázva, átérzi e kulturintézményünk vajudó sorsának nagy jelentőségét és ehhez méltóan cselekszik.

Engedtek a villanytelepi munkások

Elálltak a 28 ponttól — Ötven százalékos béremelést kérnek

A „Hajduföld" legutóbbi számában megemlékeztünk arról a mozgalomról, amit a világitási vállalat szervezett munkásai kezdeményeztek fizetésük javitása érdekében és amely csütörtökön majdnem sztrájkban robbant ki. A munkásság azonban az okszerütlen sztrájk helyett tárgyalásokat kezdett a tanáccsal és tegnapra meg is találták a kivezető utat.

A csütörtökön délutáni megbeszélés értelmében ugyanis dr *Vass* Károly tanácsnok és *Ary* Lajos tb. főszámvevő pénteken reggel 10 órakor kimentek a villanytelepre, hogy a tárgyalásokat megkezdjék a munkásság képviselőivel. A tárgyalásokra a munkások szakonként képviselőket delegáltak, *Pap* Józsefnek a szociáldemokrata párt h. titkárának elnöklete alatt. A tagok a villamos, a gáz- és gőzszakmunkások, továbbá a pénzbeszedők és a városi üzlet alkalmazottainak képviselői voltak. Ez a bizottság pénteken délelőtt kevéssel 10 óra után megkezdte a tárgyalásokat a tanács kiküldött képviselőivel.

A munkásság delegáltjai erősen hangoztatták, hogy a tanács velük szemben méltánytalanságot követett el, amikor a béremelésnél nem az egységes százalék megadását szavazta meg. Főként ez ellen a tanácsi határozat ellen tiltakoztak. Kijelentették, hogy *a 28 ponttól most már elállanak* és a 75 százalékos béremelés mellett vannak ugyan, azonban hajlandók az engedékenység álláspontjára helyezkedni.

A hangulat általában véve az egész tárgyalás alatt igen elkeseredett volt. A munkások folyton az árak emelkedését hangoztatták. A tárgyalás közel 2 óra hosszat tartott és azon végül is *megegyezés jött létre a tanács és a munkások kiküldöttei között*, még pedig oly formában, hogy *50 százalékkal kivánják ugy az alap órabérek, mint a korpótlékok felemelését*.

Este 7 órakor a Munkás Otthonban műhelyi értekezletet tartottak a villanytelepi munkások, melyen *elfogadták a tárgyalások eredményét*.

Tegnap délelőtt 9 órakor a munkások küldöttségileg megjelentek *Vass* Károly dr tanácsnoknál és tudatták vele a munkásság határozatát. E szerint a munkások elállottak a 75 százalékos emeléstől, hanem e helyett kérik, hogy a *fizetésrendezés egységesen történjék* és pedig minden világitási vállalati munkásnak ugy alapbére, mint a korpótléka 50 százalékkal emeltessék fel, a kedvezményes élelmiszerváltság épségben hagyásával.

Ezt a határozatot a munkások irásba foglalva kedden be fogják nyujtani a tanácsnak, mely ezt az ügyet bizonyára épen a munkásság és Debrecen közönsége érdekében komolyan mérlegelés alá veszi.

Kötéláltali halál az ápolónő gyilkosának

Büntársa életfogytiglani fegyházat kapott

Nagypéntek délután 3 órára volt kitüzve a biharkeresztesi gyilkosok bünperében az itélet kihirdetés, azonban már jóval korábban tömegestül gyülekeztek az érdeklődők. Hamarosan zsufolásig megtelik a nagy tárgyalóterem, ember, ember hátán szorong, körülbelül 600—700 ember izzad keservesen a nagy melegben. Akik kivül maradtak, elkeseredetten, egymást szoritva, lökdösve igyekeznek bejutni a terembe; szuronyos börtönőr is alig tudja visszatartani a szenzációra kiéhezett közönséget.

A hallgatóság igen vegyes. Az egyik, hogy bejusson, furfangot próbál használni. A világ legtermészetesebb hangján odaszól az egyik fogházőrnek:

— Engem engedjen be, hiszen mi jól ismerjük egymást . . . s ezzel már menne is befelé.

A fogházőr megnézi s a következő pillanatban már olyan válasz hallatszik, amire nem volt elkészülve a börtönőr ismeretségével dicsekvő jól öltözött egyén.

— Ismerjük egymást nagyon is, — mondotta — hiszen itt ült a fogházban vagy egy évig, most szabadult ki csak . . .

Ideges várakozás

A közönség idegesen vár s csak akkor hallatszik morajlás, mikor bevezetik a vádlottakat. Most három szuronyos börtönőr kiséri a gyilkosokat, akiknek kezén, lábán kisértetiesen csörög minden lépésüknél a bilincs. Molnár Imre most is nyugodtan, vagy talán cinikusan jön, bátyja, Antal idegesen néz jobbra-balra. Leülnek a vádlottak padjára, Imre kezébe hajtja fejét s csak elvétve vet egy-egy pillantást a kiváncsi közönség felé, amely tolakodóan lesi minden mozdulatukat. Időközben megérkeznek a védők, *Szelényi* Dezső, *Gályássy* János dr, akiket kiváncsian faggatnak, mi lesz az itélet. Kötél-e vagy nem . . . ?

— Reméljük a legjobbakat — hangzik a sokat sejtető válasz.

A közönség körében lassankint sok illusztris bensőségi ember tünik fel. *Kesserü* Lajos kuriai biró, a törvényszék elnöke, *Ujfalussy* József törvényszéki elnök, *Serly* Ödön járásbiró, igen sok ügyvéd.

A közönség már türelmetlenkedni kezd, a hőség már-már elviselhetetlen. Többen fogadást kötnek, szivarba, pénzbe, halálos itélet lesz-e vagy nem. Végre négy óra felé bevonul a bíróság: *Visky* Sándor elnök, *Balla* Imre,

SOÓSÉSTÁRSAI uri divat szabóknál már megérkeztek a Tavaszi és nyári ujdonságok, melyekből a legdivatosabb ruhákat készitünk szolid árak mellett. DEBRECZEN, Piac u. 26. (Passage.)

Harsányi Géza szavazóbirák; *Bod* Kálmán kir. ügyész már előzőleg helyet foglalt az ügyészi asztalnál.

Az itélet

Az egész közönség feláll, mikor Visky elnök megszólal:

— A magyar állam nevében, — kihirdetem a törvényszék itéletét.

Mindenki feszülten figyel, a legtöbbje a vádlottakat nézi, vajjon hogy fogadják az itéletet.

— *Bünösnek mondta ki Molnár Imrét és Antalt* — hangzik az elnök szava, *gyilkosság és rablás büntettében*, mivel együtt és közösen *előre megfontolt szándékkal* megfojtották Farkas Gizella ápolónőt Biharkeresztes határában 1921 október 3-án éjjel, azután kirabolták, magukhoz véve Farkas Gizella ruháit, ékszereit, utipodgyászát. *Ezért a bíróság Molnár Imre vádlottat halálbüntetésre, Molnár Antalt pedig életfogytiglani fegyházra itélte.*

A halálbüntetés szónál Molnár Imre alig láthatóan megrezzen, de már a következő pillanatban ismét a szokott, cinikus arccal hallgatja az itéletet. Molnár Antalt láthatóan megtöri az életfogytiglani fegyház.

Az indokolás.

Az elnök ezután a nagy gonddal megszerkesztett indokolást olvasta fel.

A bíróság a tényállásnak azokat a beismerő vallomásokat fogadta el, amelyet a vádlottak négyizben, a rendőrség és vizsgálóbiró előtt tettek, nem pedig azt, amit a főtárgyalás során tettek.

Megállapitotta a bíróság az előre megfontolt szándékot is, amit megerősit Molnár Imrének Budapesten tett kijelentése is, mikor ismerőseinek elmondta, hogy nemsokára sok pénze lesz . . .

Enyhitő körülménynek vette a bíróság büntetlen előéletüket, sulyosbitónak a bünhalmazt és azt, hogy tettüket aljas nyerészkedési indokért követték el. Molnár Imrének még azt is, hogy azt a nőt fojtotta meg s rabolta ki, aki őt betegségében ápolta.

Kegyelmet kérek . . .

Az itélet és indokolás felolvasása után elsőnek *Bod* Kálmán kir. ügyész nyilatkozott. A Molnár Imrére kiszabott halálbüntetésben megnyugszik, ellenben Molnár Antalra nézve sulyosbitásért fellebez.

A védők mindketten fellebbezést jelentenek be, egyben fenntartják a tárgyalás során bejelentett semmiségi panasszaikat is.

Végül *Molnár Imrét kérdezi meg az elnök*, hogy kiván-e kegyelemért folyamodni.

— *Kegyelmet kérek — zokogja erős hangon — amennyiben nem érzem magam annyira bünösnek.*

Az elnök ezután a tárgyalást berekeszti.

A vádlottakra ujra felteszik a bilincseket s a közönség sorfala között kiakarják vezetni. Azonban a közönség oly nagy tömegben fogja körül őket — mindenki látni akarja a gyilkosokat közelről is — hogy lehetetlen a kimenetel, a börtönőröknek szuronnyal kell utat törni.

A halálraitélt Molnár Imre nem is állja meg. Odaszól a tömegnek:

— *Mit bámulnak, nem vagyok én csoda...*

A gyilkosok ügyében másodfokon a kir. itélőtábla dönt, amely körülbelől egy hónap mulva fogja tárgyalni a benyujtott felebbezéseket. Májusban dől el tehát végérvényesen, végrehajtják-e a halálbüntetést Molnár Imrén, vagy nem. Mindenesetre keserves husvétjuk lesz a gyilkosoknak.

MINDEN ÖNTUDATOS MAGYAR EMBER CSAK KERESZTYÉN LAPOT VÁSÁROL!

Majd elgördül a kő! . . .

Nagypéntek itéletnapjára,
Ég, föld-rengés, vak éj után,
Hogy az egész világ csudálja:
Felragyogott a nap sugára
A felhős égnek kapuján.

Az, kire sziklát hengerített
Vaksötét, ádáz gyülölet,
Azóta hiven jelenik meg
A sziklasulytól sajgó szivnek:
— Elgördíteni a követ . . .

Reád is gyülölség sziklája
Nehezedik most, nemzetem . . .
A gyülölködök ám hiába'
Állnak hegyébe . . . Bárki lássa:
„Harmadnap" helyén nem leszek!

Tikos Andor.

A római magyar templom és papnevelőintézet

Szent István királyunk 1001-ben, megkoronáztatásának évében, a római Szent Péter-templom tőszomszédságában templomot és kolostort alapitott magyar zarándokok számára. Ez a „magyarok Szent István-temploma" (San Stefano degli Ungheri) a XVIII. század közepéig állott fenn, mikor — a Szent Péter-templom uj sekrestyéjének épitéséhez szükség lévén a helyre — lebontották a kis öreg templomot és a zarándokházat is, amelyben századokon át sok ezer magyar hivő kapott szállást.

Azóta *a magyar katolikus egyháznak, mely a világon a leggazdagabb, Rómában saját hajléka nincsen.* Ezen a káros és szégyenletes állapoton a habsburgi házból való *uralkodók* nem igyekeztek változtatni, de a *magyar nemzetnek* most, önállósága és ujjászületése hajnalán, elemi kötelessége ezt a gyászos anomáliát megszüntetni. Ott *Rómában*, müveltségünk bölcsőjében kell nemzeti és keresztyén megujhodásunk munkáját megkezdenünk, templomot és állandó otthont szereznünk az örök városban a keresztény magyarságnak s ezzel megmutatnunk, hogy a müvelt népek nagy társadalmának ujra öntudatos, egyenlőrangu tagjai akarunk lenni.

Volt Rómában a keresztény magyarságnak egy másik — nagyobb — temploma is, amelyet V. Miklós pápa 1454-ben adományozott a magyar Pálos-rendnek: a Coelius-hegyi Szent István-templom, népies nevén *Szent István kerek temploma*, (San Stefano Rotondo.) Ez a görög bazilikastilusu, köralaku templom, mely ma is fennáll, egyike Róma legrégibb és legérdekesebb templomainak. Már a pogány korban megvolt s állitólag Bachusnak volt szentelve. A körülmények, melyek közt a magyarság ezt a templomot elvesztette, beszédesen illusztrálják a mohácsi vész után német uralom alá került nemzetünk szomoru sorsát.

A templomot a magyar Pálosok rendjétől 1578 ban magyar célra vették el, mert ebben az évben XIII. Gergely pápa magyar papnevelőintézetet alapitott s a templomot és hozzátartozó kolostort ennek a Collegium Hungaricumnak adományozta. S mi történt két év mulva? 1580-ban a magyar papnevelőintézetet — *a magyarság tiltakozása ellenére — beolvasztották a német Collegium Germanicumba.* Ez az intézet cimét — a forma kedvéért — „német-magyar"-ra bővitette, de *lényegileg német maradt.* A magyarság pedig elvesztette templomát is, kollégiumát is.

Égető szégyene a magyar nemzetnek, hogy ez a lealázó állapot immáron 340 éve fennáll.

A külön *magyar papnevelőintézet* felállitása kötelességünk lett volna már 1867-ben, amikor államiságunkat félig-meddig visszanyertük, hiszen a *kisebb* nemzetek katolikusainak is külön kollégiumuk van Rómában, külön intézete van a csehnek, szlovénnak, albánnak, a délamerikai és középamerikai köztársaságoknak, csak a magyarság az, mely külön intézettel nem rendelkezik s évszázadok óta türi, hogy fiait Rómában *német papok germanizálják.*

Egy erős nemzeti érzésü magyar jezsuita: *Szántó* István 1580 ban egyenesen a pápához fordult memorandumával s *erélyesen tiltakozott a magyar kollégiumnak a németbe való beolvasztása ellen*, de törekvését nem koronázta siker.

A mai magyarságnak fel kell venni a Szántó István által elejtett fonalat, vissza kell szerezni Szent István kerek templomát, amely jog és igazság szerint ma is minket illet és — elválasztván a német kollégiumtól — *ujra fel kell állitani a külön magyar papnevelőintézetet* és a magyar zarándokházat.

A katolikus egyház feje, *XI. Pius* pápa, aki rövid uralkodása óta a magyarság iránti jóindulatának számos tanujelét adta, bizonyára nem gördit akadályt nemzetünk jogos kivánságai elé s remélhetőleg hozzá fog járulni ahhoz, hogy a négyszáz évi elnyomás után szabaddá lett magyar nemzet Rómában is visszaszerezhesse ősei örökét: a magyar kollégiumot, magyar zarándokházat és Szent István kerek templomát!

Komlóssy Artur.

Nagy tavaszi vásár
az
Apoló divatáruházban
Piac-u. 67. Miklós-utca sarok. Telefon 764:
Ujdonságok férfi és női ruhaszövetekben. Selymek, batistok, grenadinok, gyapju és mosódelinek, kartonok, férfi és női fehérnemüek, harisnyák, varró és himzőselymek és piperecikkekben nagy választék.

DEBRECZENI KALAPGYAR
Széll Gergely
Női és férfi kalap megrendelések és javitások gyorsan pontosan készittetnek **Piac-u. 63. sz.**

Nagy választék
férfi és női ruhaszövet ujdonságokban, vászonnemüekben, mosóárukban, harisnyák, kesztyük és mindennemü rövidárukban a leg-olcsóbb napi árak mellett
Nádudvary Lajos
czégnél
Ferencz József-ut 26.

Férfi- fiu, és gyermekruhát
tartós és divatos kivitelben nagy választékban a **legolcsóbban** vásárolhat **Gerő Ernőnél**
Debreczen, Piac-utca 69. sz. alatt
(Közvetlen az Ullmann füszerüzlete mellett.) :: **A cégre tessék ügyelni!**

Fehérvászonnőicipő **495 korona**
NÉZZE MEG
saját érdekében olcsó czipőáraimat az iparkamara épületében a törvényszékkel szemben
Kovács Vilmos
a Turul cipőraktár volt vezetője
Kereskedőknek árengedmény. Női egész sevró és bokszcipő 885 K
Gyermek egész cipő **260 korona**

NAPI HIREK

Husvéti istentiszteletek

A református templomokban

I-sö napján. Nagytemplomban délelőtt 10 órakor predikál dr Baltazár Dezső püspök, ágendázik Varga Ferenc s. lelkész, délután 5 órakor predikál Varga Jenő s. lelkész. Kistemplomban délelőtt 9 órakor predikál Szele György lelkész, ágendázik Mezei Béla vallástanitó lelkész, délután 3 órakor predikál dr Böttykös Béla s. lelkész. Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor predikál dr Lencz Géza egyetemi tanár, ágendázik Gábor András s. lelkész, délután 5 órakor predikál dr Révész Imre lelkész, ágendázik Kiss Andor s. lelkész, délután 3 órakor predikál Kiss Andor s. lelkész. Ispotálytemplomban délelőtt 10 órakor predikál Felker János s. lelkész, ágendázik Varga Jenő segédlelkész, délután 3 órakor predikál Varga Ferenc s. lelkész.

Homokkertben d. e. 10 órakor predikál és urvacsorát oszt Nagy Lajos vtl. délután 3 órakor predikál Marton Sándor s. lelkész.

Az Auguszta szanatóriumban és az egyetemi klinikákon I. és II. napján délelőtt 10 órakor ünnepi istentiszteletet tart és urvacsorát oszt Uray Sándor lelkész.

Nyilas-Telepen délután 4 órakor prédikál és urvacsorát oszt Mezey Béla vtl.

A városi közkórházban délelőtt 10 órakor predikál és urvacsorát oszt Kántor József vallástanitó lelkész.

II-ik napján. Nagytemplomban délelőtt 10 órakor predikál Konrád Zoltán h. lelkész, d. u. 5 ó. predikál Konrád Zoltán h. lelkész. Kistemplomban d. e. 9 ó. predikál Nagy Lajos vtl. d. u. 3 ó. predikál Kiss Andor s. lelkész. Kossuth-utcai templomban d. e. 10 ó. pred. dr Papp Géza lelkész, d. u. 5 ó. predikál dr Böttykös Béla s. lelkész. Árpádtéri templomban d. e. 10 órakor predikál Gábor András s. lelkész. d. u. 3 ó. predikál Varga Jenő s. lelkész. Ispotály templomban d. e. 10 ó. predikál Varga Jenő s. lelkész, d. u. 3 órakor predikál Marton Sándor s. lelkész,

Homokkertben délelőtt 10 órakor predikál Kiss Andor s. lelkész, d. u. 3 órakor predikál Gábor András segédlelkész,

Pallagon délelőtt 10 órakor a ref. és evangélikus hiveknek ünnepi istentiszteletet tart és felekezetenkint külön-külön urvacsorát oszt Farkas Győző ev. lelkész.

Husvét első napján délelőtt 10 ó. dr Baltazár Dezső püspök Amerikába való utazása előtt bucsuzik gyülekezeteitől,

Ünnep második napján. Vasárnapi iskolák a következő helyeken tartatnak: Dóczy-intézetben délelőtt 9 órakor, Kossuth-u. 75. sz. délelőtt 9 órakor, Nőegyleti Árvaházban délelőtt 9 ó., Pacsirta-u. iskolában délelőtt 9 órakor, Leány-utcai iskolában délelőtt 9 órakor, Diakonissza Otthonban d. e. 9 órakor, Kollégium I. kapu, földszint, balra 5 sz. ajtó délelőtt 11 órakor, Homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor, Eötvös-u. iskolában délután 2 órakor, Csapó-u. leányiskolában délután 2 órakor.

A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetele (Kollégium, I. kapu földszint, 5. sz. ajtó) délután fél 4 órakor. Bibliát magyaráz: Uray Sándor lelkész.

A Templom Egyesület vegyes énekkarának tanitási órái: hölgyek részére csütörtökön este 6—7-ig, a férfiak részére szombaton este 6—7-ig. Mindenkor a Kollégium ének és zenetermében.

A róm. kath. templomban

Husvét vasárnapján fél 7 órától fél 10-ig a husvéti étkek megáldása.

Reggel 6, 7, 11 és fél 12 órakor csendes szentmisék lesznek.

Délelőtt fél 10 órakor lesz az ünnepi nagy sz. mise, utána a szent beszéd. Délután fél 4 órakor vecsernye, 4 órakor sz. beszéd, utána sz. olvasó.

Husvét hétfőn szentségimádás. Ünnepi rend.

A gör. kath. templomban

I-sö napján: 9 órakor nagy szent mise szent beszéddel, pászka szenteléssel. Délután 3 órakor nagy vecsernye.

II-ik napján: fél 9 órakor csendes mise, fél 10 órakor nagy szent mise szent beszéddel, körmenettel. Husvét harmad napján ugy, mint hétfőn.

Az ág. hitv. ev. templomban

(Miklós-u. 3. sz.)az istentiszteletet folyó hó 16-án husvét vasárnapján délelőtt 10 órakor Farkas Győző lelkész végzi. Utánna urvacsora és offertórium. D. u. 5 ó. istentisztelet, végzi a lelkész.

Husvét hétfőjén d. e. 10 ó. predikál és urvacsorát oszt Mácsay Lajos missziói lelkész. Pallagon d. e. 10 ó. istentiszteletet tart és urvacsorát oszt Farkas Győző.

A konfirmációi oktatás f. hó 18-án kedden d. u. 4 órakor kezdődik.

Értesités a ref. egyháztagokhoz! A lelkészi kar tudatja a hivekkel, hogy husvét I. napjától kezdve lehetővé van téve az uj énekeskönyvek templomi használata. Erre a célra a templomba és imaházakba uj egységesitett számtáblák függesztettek ki, melyekről az egész istentisztelet alatt használandó énekek leolvashatók. Egyidejüleg azonban még a régi énekeskönyvek is használhatók, amennyiben egyelőre csak olyan énekek használtatnak, amelyeh a régi és uj énekeskönyvvel jönnek a templomba, azok a régi, karzati számtáblán találják meg, az eddigi gyakorlat szerint, a használandó énekeket.

—

— **A nagypénteki kereszt.** A debreceni evangelikus egyház nagynevü lelkészének tollából adunk mai ünnepi számunkban cikket a fenti cimmel. Anyagtorlódás miatt pénteki számunkból kimaradt, de nem akarjuk közönségünket megfosztani attól, hogy lelkük felemelkedjék a költői szépségekben gazdag elmélkedés olvastán, mely a nagypénteki magyar gyász után sóvárogva várja a bizton hitt magyar feltámadás husvéti ünnepét.

— **Egy angyallal több van az égben.** Mint nagy részvéttel értesülünk, dr *Bessenyei* Lajosnak a tanári kör elnökének és nejének *Fábry* Irma zongoramüvész, zenedei tanárnőnek két éves kis leánykája *Irmuska*, szerető szüleitől távol, Iglón, nagyszülei házánál örökre lehunyta szemét. A mélyen sujtott szülők bánatában mindnyájan teljes szivvel osztozunk.

— **Kinevezés.** A főispán *Kiss* Lajos állatorvost I. osztályu állatorvossá kinevezte. A tanács a kinevezést tudomásul vette és az uj állatorvos illetményeit folyósitotta.

— **Elkobozták a Fehér Ujságot.** A *Fehér Ujság* husvéti számát az államrendőrség tegnap este elkobozta. A szerkesztőség tudatja az előfizetőkkel és az olvasókkal, hogy a husvéti szám kárpótlásául a husvéti szám cikkeit az elkobzást előidéző cikk kivételével közölni fogja a jövő heti számában.

— **Bezárt iskola.** A h. polgármester tegnap reggel a Teleki utca 61. szám alatt levő elemi iskolát a tanulók között fellépett vörheny- és kanyarójárvány miatt április 17-től számitandó 3 hétre a tanitás tartásától eltiltotta. Jelenleg a vörheny és kanyaró miatt 3 iskolában szünetel a tanitás, melyek közül ünnep után csak ez az egy iskola marad zárva.

— **Eljegyzések.** Kovács Gyula—Éva Máriával, Tóth Imre—Hajlik Margittal, Kovács József—Szabó Amáliával, Kovács Imre—Pribék Rozáliával, Soós Sándor—Kovács Zsuzsánnával bejelentették eljegyzésüket az anyakönyvi hivatalban.

— **Rendkivüli és bizalmas.** A városi tanács tegnap délelőtt fél 11 órakor *Csóka* Sámuel h. polgármester elnöklete alatt rendkivüli és bizalmas ülésben tárgyalt. A tanácsülésen a katonaság részéről történő telekátengedési ügyet tárgyaltak. Az ülés délben ért véget.

— **Rádióállomás lesz Debrecenben is.** Mint értesülünk, rövidesen több vidéki városban fiókradió állomást létesitenek felvevő és leadó állomással. A vidéki fiókokat következő városokban állitanak fel: Debrecen, Szeged, Miskolc, Kaposvár, Pécs, Szombathely, Győr, Békéscsaba.

— **Házasságkötések.** Bagdi Antal női fodrász—Hajek Ottilia női fodrásznővel, Szücs Dezső hentes és sertéskereskedő—Pávai Erzsébettel, Farkas Gyula pénzügyi számtiszt—Nagy Piroskával, Abri Károly zenész—Hupuna Juliánnával, Tóth József vegyeskereskedő—Belényesi Irénnel, Nagy Sándor kovácssegéd—Varga Juliánnával, Hevesi Mihály géplakatossegéd—Erdei Eszterrel házasságot kötöttek.

— **A Debreceni Sakk Kör** április végén ismét nagyobb szabásu háziversenyt rendez, amelynek programmjat legközelebb részletesen ismertetni fogjuk. Itt emlitjük meg, hogy a Sakk Kör április 23-án, vasárnap d. e. 11 órakor az Angol Királynő különtermében tartja meg évi rendes közgyülését.

Takarékoskodik, ha megbizható helyen vásárol

Békebeli minőségü áruk

Mindennemü vásznak, siffonok, Menyasszonyi kelengyék, Női, férfi és gyermek fehérnemüek, Saját készitésü paplanok, Matrácok, Ágyteritők, Pokróczok.

Tavaszi ujdonságok nagy választékban.

Kardos Lászlónál

Debreczenben. Kossuth-u. 9. sz.

Alapitva 1881. évben.

— **Eljegyzés.** *L. Loránt* József, a Debreceni Független Ujság felelős szerkesztője eljegyezte *Kertész* Rózsit, Kertész Sándor debreceni gyárigazgató leányát.

— **Előléptetések a városnál.** Csóka Sámuel h. polgármester Pető Károlyt, Frenkel Ferencet, Ember Máriát, Schadek Károlynét, Gombos Ferencet, Erdős Bélát, Káposztás Jánost, Kóródy Piroskát, Szegedy Juliát, Juhos Sándort, Czeglédy Istvánt és Györfi Endrét számvevőségi szakhivatalnokokká léptette elő.

— **Választói értekezlet a második kerületben.** A debreceni II. választókerületi egységes (Bessenyei) párt hivei hétfőn (17-én) délután 3 órakor a Bika-szálló 15. számu helyiségében értekezletet tartanak. (Bejárat József kir. herceg u. kisajtón). Tekintettel a tárgy fontosságára, a párthivek minél nagyobb számban való megjelenése kéretik. Ott a jelenlevő pártintézőség minden tekintetben felvilágositással szolgál.

— **A Szent Erzsébet Nőegylet** folyó hó 23-án délután 4 órakor a róm. kath. főgimnázium tanácstermében tartja évi rendes közgyülését. Megelőzőleg a jövő héten a tisztikar értekezletet tart. Az egyesület vezetősége kéri a tagokat, hogy a közgyülésen minél számosabban jelenjenek meg.

— **Eljegyzés.** *Kiss* Ilonka és *Csősz* László jegyesek.

— **Az É. M. E.** vegyeskara ápr. 18-án, kedden este 7 órakor, tekintettel a 22 iki jubiláris ünnepségre, összpróbát tart. Az elnökség ezuton kéri a hölgyeket és urakat, hogy feltétlenül és pontosan sziveskedjenek megjelenni.

— **A Keresztény Fakitermelő Szövetkezet** tagjai értesittetnek, hogy a befizetett üzletrészük visszafizetése iránt inditott mozgalomhoz legkésőbb f. hó 25-ikéig bezárólag jelentkezhetnek. Jelentkezéseket elfogad az üzletrészek befizetését igazoló elismervény bemutatása mellett Czipott György ügyvéd az Ipartestület helyiségében (Simonffy-u. 1—c. I. emelet.) hétköznapokon a délelőtti órákban.

— **Kitett csecsemő.** *Perecsényi* Imre 142. számu rendőr tegnap reggel a szülészeti Klinika előtt egy másfél hónapos csecsemőt talált. A szülészeti Klinika ápolónői felismerték a gyermeket, akit *A. K.* fiatal asszony szült a klinikán. A rendőrség eljár a lelketlen anya ellen mig a gyermeket egyelőre a Klinikán ápolják.

— **A helyi vasut,** mint ismeretes, a mai naptól kezdve uj bérletjegyeket léptet életbe. Az uj bérletjegyek egy hétre érvényesek és naponként 4 órahosszat lehet velük utazni a vonalak összesén.

— **A városi muzeum hirei.** A városi muzeum mindhárom osztálya husvét első napján zárva marad. Husvét második napján ellenben nyitva lesz, még pedig a történeti és néprajzi osztály (Hatvan-u. 23.) d. e. 9—12, d. u. 2—4 óra közt, a képtár (Füvészkert-u. 2) d. e. 10—1 óra közt. — A muzeum április 3—8. napjain a Berettyóujfaluhoz tartozó Herpály pusztán folytatta az ottani Földvár nevü őstelepnek tavaly kezdett feltárását. A több méter vastag kulturréteg felhalmozódásából (kunyhó és tüzhelyek, összeomlott katlanok, égető kemencék, konyhahulladék, pernye) számos őskori szerszám, leginkább csontból és agancsból való, agyagedény egészben és töredékesen került elő a mostani ásatásnál is. Ezeknek kora négyezer esztendőre tehető. Az ásatás költségeit most is Déri Frigyes viselte. A Földvár tulajdonosa ifj. K. Gazsó Sándor szentpéterszegi kisgazda nyilvános elismerést érdemlő buzgósággal egyszersmindenkorra felajánlotta ásatashoz az őstelep területét Debrecen muzeumának.

— **Albert Belvárosi Éttermének** nyári kerthelyisége megnyilt, kitünő magyar házi konyha áll a n. é. közönség rendelkezésére, friss csapolásu sör, pompás fajborok. Előzékeny, gyors kiszolgálás biztositva. Állandó étkezők felvétetnek. Köztisztviselőknek és a tiszti karnak nagy árengedmény.

— **Tükörgyártás,** üvegcsiszolás, ócska tükrök ujjáöntése Sipkovits Béla üveg müipari vállalata Sziv-utca 15. Telefon 356.

— **Örök emléket kaphat** 10 koronáért, ha megveszi a *Képes Krónika husvéti* számát, mely szenzációs meglepetésekkel kedveskedik olvasóinak. Tele van érdekes képekkel, a meghalt királyról, Madeira szigetéről, Ottó királyról, a genuai konferenciáról, a Vadember exotikus szereplőiről, a legujabb divatról stb. Közöl továbbá eredeti regényt, novellákat, érdekes ismeretterjesztő cikkeket sok képpel és a *150,000 koronás* karácsonyi nagy pályázat sorsolásának eredményeit is közli, mely 532 olvasónak juttatott értékes jutalmat. Ára 10 korona.

On birálja meg, hogy milyen a terpentines Pyram cipőkrém.

— **Eljegyzés.** Di *Kormes* Endre és *Szondy* Ilona jegyesek. Minden külön értesités helyett.

— **A Közhasznu Munkáskertek Egyesülete** „Árpád" és „Attila" telepek bérlőit felkérem. hogy e hó 17-én husvét másodnapján d. u. 3 órára a telepen tartandó kertgyülésre minden bérlő megjelenni szivesked-jen. Kertgazda.

— **Pálfy nővérek** iparmüvészeti müterem kiállitása nyitva d. e. 10—1. Burgondia-u. 4.

— **Nyukoszba belépett** alapitótagnak: Steinfeld István nagybirtokos Macs, pártolótagnak: Kontsek Géza nagykereskedő Kossuth-u 15. A beküldött tagdijat a nevezett uraknak ezuton is nyugtázza és nemes elhatározásukért hálás köszönetét fejezi ki a „Nyukosz" Elnöksége.

— **Tavaszi öltönyökre,** felöltőkre valódi angol szövetek legjutányosabban beszerezhetők Király-utca 4. Férfiszabó kisiparosok Posztóáruházában.

— **Evangelikusok! Jelentkezzetek!** Gyülekezetünk uj lelkésze Farkas Győző nt. ur az evangelikus családokat személyesen felakarja keresni s mindenkit be akar vonni az egyház aktiv szolgálatába. Ezért szük. ségünk van az egyháztagok pontos névsorára. Kérjük az eddig be nem jelentett evangelikus nők és férfiak pontos lakcimeinek a lelkészi hivatallal (Miklós-u. 3.) való közlését. Az egyháztanács.

— **Telmányi Emil** a világhirü hegedümüvész **egyetlen** hangversenye f. hó 25-én lesz. Jegyek előjegyezhetők Hegedüs és Sándor r. t. könyvkereskedésében.

— **Az iparhatósági lajstromok reviziója.** Az uj ipartörvény értelmében a meglevő iparhatósági lajstromokat részben revizió alá kell venni, részben pedig ujakat kell készitenі. A városi tanács az uj lajstromok felfektetésével az előljáróság iparügyosztályát bizta meg. A munkálatok már folyamatban vannak.

— **A Modern Kabaré** husvéti müsorát 40 koronáért lehet megtekinteni. Pedig müvészileg nagyon érdekes ez a müsor, melyet a Váradi Izsó tánckomikus, a fővárosi kabarék népszerü starja dominál egészen uj számaival. Ugyancsak ujak lesznek a Szonja Petrova tánc és pantomimikus szinésznő külföldön is szenzációt keltett számai. Fellépnek Berkes Lonci, Gyöngyössy Ibi, Kovács Emmi. A teljesen uj müsorban ma lesz a bemutatója a *„Na és?!"* cimü bohózatnak, mely Budapesten hónapokig volt müsoron. A Petőfi-tér 3. szám alatti kabaréhelyiség jobb helyeit tekintettel a nagy érdeklődésre, tanácsos lesz telefonon megrendelni. Telefonszám 9-76. Belépő dij 40 korona a vigalmival együtt. *Beiter* Géza a kiváló zeneszerző látja el a zenei részt, bemutatván saját szerzeményét is.

— **Magyar kiállitás Kinában.** Krisztinkovich K. Pál hazánkfia, a m. kir. Ker. Muzeum harbini levelezője, Harbinban ez évben magyar ipari termékekről mintakiállitást szándékozik rendezni. A tervezett kiállitás anyaga: minták, mintakollekciók, modellek, sablonok, bizományi áruk és reklám céljára alkalmas ismertetések. Felhivjuk e tervre a kereskedők és iparosok érdeklődését. A közelebbi részletre még visszatérünk. Kereskedelmi és Iparkamara.

— **Iij. Shaff János táncintézetében** a Royalban az uj tánctanfolyam e hó 19-én veszi kezdetét, e hó 22-én szombaton az iparos és kereskedőifjak reggelig tartó kispróbabálja.

— **Halálozások.** Lék Viktor ref. 26 éves, Fehér Ferenc ref. 9 éves, özv. Kállai Jánosné Szádeczki Mária r. kath. 83 éves, Szabó Eszter ref. 1 hónapos, Egri Sándor ref. 12 hónapos, Fekete László ref. 2 hónapos, Kozma Mihály ref. 1 napos, Csiki Gyula zenész ref. 35 éves.

— **Eladó gazdálkodóknak kiválóan alkalmas ház. Kisebb lakás elfoglalható. Értekezni a Gambrinusban.**

NAPIREND

Vasárnap 1922 április 16

Prot.: Ida. Kath.: Nagycsütörtök.

Közmüvelődési könyvtár nyitva délelőtt 8-tól esti 8-ig.

Kollégiumi könyvtár délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Csokonai szinház este fél 8 órai kezdettel „A kis gróf".

Intim kabaré, előadás fél 9 ó.

Modern kabaré, előadás háromnegyed 9 ó.

SPORT

Hortobágy—Balatoni automobil turaut 1922.

A Királyi Magyar Automobil Club ez idei nagy nemzetközi automobil-versenyét junius hó 1-től 5-ig rendezi a következő utvonalon:

1. nap junius 1. Budapest—Szolnok—Kisujszállás—Karcag—*Debrecen (ebéd-állomás)* —Balmazujváros—Egyek—Tiszafüred—Füzesabony—Hatvan—Gödöllő—Budapest.

2. nap junius 2. Budapest—Érd—Ercsi—Tolna—Mohács—Pécs (ebéd-állomás)—Kaposvár—Tab—Siófok—Kenese—Veszprém—Balatonfüred.

3. nap junius 3. Pihenő Balatonfüreden.

4. nap junius 4. Balatonfüred—Aszófő—Köveskál—Tapolca—Sümeg—Szombathely—Sopron (ebéd-állomás)—Csorna—Győr—Ács—Dorog—Budapest.

Amint látjuk, ez a nagyszabásu automobiltura, amelyen számos neves bel- és külföldi versenyző résztvesz, **Debrecent** *is érinti.* A versenyző automobilok városunkban az étkezési idő alatt ki lesznek állitva, ami mindenesetre ritka látványosság lesz, mert ott láthatjuk azokat a hirneves auto-gyártmányokat, amelyeket a nagy külföldi versenyek eredményei révén hirből már ismerünk. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendeletet adott ki az utvonal jókarbahozatalára, a belügyminiszter pedig rendelettel hivta föl a hatóságok figyelmét ezen nagy automobil-versenyre.

A verseny nevezési zárlata május hó 7., de máris igen sokan jelentkeztek, ugy hogy a verseny sikere biztositva van.

Mindennemü felvilágositással szivesen szolgál a Királyi Magyar Automobil Club titkársága, Budapest, IV., Apponyi-tér 1.

—

A Testnevelési Tanács sportmatinéja

Páratlan látványosságban és sportélvezetben lesz része Debrecen város közönségének április 23-án, vasárnap. A Testnevelési Tanács ezen a napon délelőtt 11 órakor rendezi már régóta tervezett sportmatinéjét a Csokonai-szinházban.

A matinét nagyszabásu előadás foglalja keretbe. Előadóul az ország egyik leghirnevesebb sportférfiát, dr *Gerentsér* Laszlót sikerült megnyerni. Az előadásba szőve a legszebb eredeti filmek kerülnek bemutatóra, igy a stockholmi olimpiász és az amerikai és londoni atlétikai bajnokságok filmfelvételei. A mai kor sport életét helybe i kiváló sportférfiak és csapatok fogják bemutatni.

A páratlan sportélvezetet nyujtó matinét stilszerüen fogja kiegészitenі a nap délután fél 4 órakor a Magyar Athlétikai Szövetség keleti kerületének futóversenye Debrecen városán keresztül. A futók nagy csoportja a Royal-szálló előtt startol, onnan a városon keresztül fut egészen a DKASE ügető versenytéri pályáig, ahol finis a tribun előtt fog lefolyni. Utána azonnal kezdődik a válogatott csapatok futball mérkőzése.

—

A husvéti programm

Vasárnap, Ügetőtéri-pálya, délután 4 órakor.

Diósgyöri Vasgyári Torna Kör—Vasutas Sport Club. Debrecen husveti esemenye az északi Kerület legerősebb csapatának szereplése lesz. Erős küzdelem után a diósgyöriek győzelmét várjuk.

Hétfő, Ügetőtéri pálya, délután 4 óra,

Diósgyöri Vasgyári TK—DKASE. Az északi és keleti kerület két vezető egyesületének találkozása érdekes küzdelmet igér s az erőviszonyokra is jellemző lesz. A kereskedők győzelme nem lesz meglepetés.

Vidéki mérkőzések. A DTE az ünnepek alatt Sátoraljaujhelyen játszik az ottani csapatokkal.

A DEAC és az Albisy-ügy. A DEAC választmánya elhatározta, hogy a fegyelmi bizottságnak Albisyra kirótt 9 heti letiltásra szóló büntetésben — bár a büntetést sulyosnak tartja, — mégis megnyugszik, s a beadott felebbezést visszavonja. A visszavonásra az késztette a választmányt, hogy a DEAC, amely mindig s mindenkor a sportfegyelem őre volt s marad is, minden fegyelemzavaró momentumot és cselekedet elitél s nem áll utjába a megtorló eljárásnak. Egyben elrendelte Albisy ellen a házi vizsgálatot is.

MTK—FTC 2:1 (2:0). Budapest, ápr. 15. A husvéti serlegért folyó küzdelemben találkozott a két régi rivális. Az MTK Orth, Braun, Senkey, az FTC Takács nélkül állott ki. A mérkőzést az MTK támadása vezeti be. A 13-ik percben Molnár 20 méterről szépen helyezett gólt lő. A mérkőzés további folyamán is az MTK marad frontban, az FTC csak néha jut el ellenfele kapujához. Az FTC csatársora régen mutatott olyan erélytelen játékot, mint ezen a mérkőzésen. A befejezés előtt két perccel Obitz váratlanul gólt lő.

SZINHÁZ.

Szinházak és mozgószinházak közlemények:

Sátán fiai első és második része vasárnap és hétfőn a Meteor-mozgóban. Jegyelővétel szombaton 10 órától.

Uránia ünnepi müsora. Szombaton este 7 és 9 től **Ördögmalom**, amerikai detektiv történet 6 felvonásban. Főszereplők Carl de Vogt és Clury Lotto. Csodaszép felvételek, izgalmas trükkök sorozata, ezen kivül **Igaz szerelem** és **Ö nászuton.** 2 egy felvonásos kacagtató burleszk „Ö" a főszerepben.

Hétfőn és kedden, 17. 18-án **Cadise Rózsája,** 6 felvonásos spanyol szerelmi regény. Az amerikai Pathé gyár csodás látványossággal telitett bravuros filmje. Ezenkivül egy amerikai Teddy kép 3 felv. burleszk. Budapestet megelőzve, Magyarországon itt először. Előadás hétfőn 3, 5, 7, 9. Kedden 5, 7 és 9 órakor. Utalvány szombaton és kedden érvényes.

A Dolcroze-est megmaradt jegyei husvét vasárnapján délután öt órától kezdve az Arany Bika mozgószinház pénztáránál kiválthatók.

Figyelem! Figyelem!

Intim Cabaré

volt „Széchényi"

Petőfi-tér 7. Telefon 12-98. Deák Ferencz-utca sarok.

1922 április 16-tól:

Uj társulat! Uj müsor!

Uj tréfák, bohózatok!

Uj ének és táncok!

Kezdete fél 9 órakor. Előadás után Shimmy verseny. Nyolcz naponként uj müsor.

ARANYI VILMOS m. igazgató. WEISZ J. tulajdonos.

Vasárnap délután A cigány, este A kis gróf kerül szinre.

Hétfőn délután A bogáti aranyasszony, este A drótostót kerül szinre.

Kedden A) bérletben A gazdag leány kerül szinre.

Törvényen kivül amerikai dráma 8 felvonásban Priscilla Dean főszereplésével ma utoljára az Apollóban.

Balett tánc az Urániában. Husvétvasárnap és hétfőn Kuza Czuni 10 éves táncművésznő az előadások keretében mutatja be csodás táncait.

Priscilla Dean főszereplésével A stambuli szüz dráma 8 felvonásban csak egy nap, hétfőn az Apollóban.

Kedden két nagy sláger kép, Houdini harmadik rész és Scunor Barrada, egy amerikai karriér kalandos története az Apollóban.

MÁR MINDENKI TUDJA,

hogy legolcsóbban az

Arany Bika divatházban

(Bika épület) vásárolhat. Telefon 765.

A legfinomabb **gyapjuszövetek** férfi és női ruhára, selymek, grenadinok, batisztok, gyapju delin és mosó áruk, zefirek, vásznak, fehérnemüek, harisnyák állandó nagy választékban.

Férfi ruhák mérték szerint készülnek.

GAMBRINUSBAN

mindenkor jól étkezhet és kellemesen szórakozhat!

Világfeltámadás

Irta: **Sassi Nagy Lajos.**

Noha Jézus 1922 évvel ezelőtt az egész világ számára feltámadt, a hitbuzgó zsidók ma is várják a Messiást, mert ők külön megváltóra vágynak.

A békés turáni világeszme az egész emberi nem boldogitására született, a győző antant Genovában mégis olyan csodaszeren dolgozik, amely a legyőzötteket fizetőképes örök rabszolgákká sülyeszthetné.

Kába erőlködés, mint a zsidó Messiásban való bizakodás.

Isten a fődolgok intézését sohasem bizza gyarló emberre.

A világot Isten helytartója: a természet igazgatja.

A földön két hatalmas erő müködik: a látható emberi szabadakarat és a láthatatlan természeti energia.

Látszatra emberek kormányoznak, igazában a természet törvényei uralkodnak mindenhol.

A turánizmus nem emberi alkotás, hanem természeti szükségesség.

Jön csöndben, de pontosan, mint az idők árja.

Jön Napkeletről. Jöttét sietteti az antant gyilkos békéje.

Jön, hogy igazságot tegyen és eldöntse az eldöntetlen háborut.

Mert a világháboru nincs befejezve. Ezt Lloyd George is elismerte. Ellenkezően megnagyobbodva ujra kezdődött Ázsia, Oroszország végtelen térein, mert a lelkek forradalma ma sokkal nagyobb, mint a háboru elején volt.

E lelki forradalomból a turáni eszme került ki győztesen, mert igy parancsolta a a természet rendje.

Ez a természetes uj világeszme most jön Ázsia felől s behatol a szivekbe.

Hozza az idő, hogy korlátot szabjon a két bünös emberi végletnek: a hóditó pánszláv, pánangol, pánfrancia, pángermán fajiságnak és a romboló nemzetköziségnek, amelyek felduláták a világ nyugalmát és vakmerően megbolygatták a természet rendjét.

Mi a *turáni eszme?* A magyar, bolgár, török, finn, eszt, tatár, japán, kinai, továbbá az Elő- és Hátsó-Indiában, Perzsiában és Oroszországban élő 600 milliónyi fajrokon nép fölébredt öntudata, gazdasági, szellemi tömörülésének nagyszerü gondolata, hogy a turánság önczélját és fajkibékitő hivatását betölthesse.

Mi a *magyarság* rendeltetése? Öncélján felül az, hogy a germán, szláv, latin fajok elszigetelője, veszélyessé váló népfölöslegének állandó fölszivója, ezzel a germán, szláv, latin fajok kibékitője, Európa katonai őre, legujabban romboló nemzetköziség felfogója legyen.

Mi a *turáni faj* hivatása? Az egész emberi nemre nézve ugyanaz, ami Európára nézve a magyar nemzet rendeltetése. A fajok elszigetelője, kibékitője, a tulzó természetellenes hóditó faji és romboló nemzetközi törekvések kiegyenlitője, vagyis az elérhető világbéke őre, amelyet a győzhetetlen természet alkotott az emberi nem javára a fönti két emberi véglet ellensulyozására.

Mi a *Turáni Szövetség* célja? Az, hogy egyfelől az árja önzésnek, másfelől a turáni közönynek és átoknak határt szabjon. Mert a kulturvilágnak az a főbaja, hogy az árja csak a maga faját szereti, a turáni, főképp a magyar, csak a maga faját gyülöli. Vagyis a Krisztusi szeretet magasztos elvét teljes egészében egyik kulturfaj sem hajtja végre.

Ezért nincs béke a földön, ezért elérhetetlen ideál 2000 év óta Krisztus tanitása: Szeresd felebarátodat, mint temagadat.

Ezt a magasztos krisztusi elvet, mint az elérhető világbéke alapját, egyedül a Turáni Szövetség tudja megvalósitani, mert csak a Turáni Szövetség képes megfékezni az árja önzést és enyhiteni a Turáni közönyt, hogy világáldássá varázsolja a turáni átkot, amely miatt eddig népboldogitó turáni tömörüléssé nem válhatott.

A Turáni Szövetség tehát nem ántánt, — nem árja — nem szémitaellenes idea, ahogy ellenségeink szeretnék feltüntetni, hanem elsőrendü világügy, amely ellenségeinek is javára van, mert megmenti őket a saját vesztüket előidéző végzetes tulzásoktól, maga pedig pánturánizmussá, sárga veszedelemmé soha sem válhat, mert ellenkezik a turánság passziv természetével és békés rendeltetésével.

Világbékéről addig szó sem lehet, amig a turánság egy táborban nem tömörül, hogy a pánszláv, pánlatin, pángermán hóditó törekvést természetes szlav, latin, germán életté szeliditse, hogy a romboló nemzetköziséget helyes mederbe terelje, végül, hogy a kifelé passziv, közömbös, befelé pártos turánságot turáni *fajjá* szervezze, hogy igy *öncéljának* és *világrendeltetésének* betöltésére képesitse.

A turánság tömörülése tehát sürgős világérdek, különben a nyilt bolsevizmus világzülleszto forradalommá, a csöndes bolsevizmus pedig mindent elnyelő árvizzé dagad.

A gazdaságilag elbukott bolsevizmus társadalmi körnak még mindig olyan veszedelem, melyet csak szervezett természetes nagy erővel lehet meggyógyitani. Erre a turáni erőn kivül nincs földi hatalom.

De a lehanyatlott Nyugatot is csak a turáni Kelet mentheti meg a végpusztulástól.

A turáni eszme nem más, mint visszatérés Istenhez, a természethez és az ősi erényekhez.

Ahogy, az elfajult pogány Rómát a keresztény vallás szülte ujjá, a romlott Nyugatot is csak a romlatlan turáni őserő támaszthatja fel erkölcsi halottaiból.

Hisszük, hogy az árja önzést, a turáni önzetlenség annyira áthatja, hogy a felebaráti szeretet élő valósággá válhat. Ez esetben megszületik az elérhető világbéke és testet ölt Krisztus emberszeretete, hogy előkészitse az igazi *világfeltámadást!*

A földi purgatórium

A Verbőczy és Deák Ferenc utcák sarkán komorodik a kir. törvényszék hatalmas barna épülete. Itt van a törvényszéki fogház is, ahol annyi bünös vezekel és várja szabadulása idejét, mások meg az igazság taglójának lesujtását. A törvényszéki fogház szinte megközelithetetlen, mert a hatalmas utcai front Verbőczy-utca felől eső részének egy keresztépületi nyulványa, egy belső és külső udvarral. A fogház maga két alacsony emeletből áll három folyosóval. Ezekbe nyilnak az egyes cellák.

A nagyközönség fogház belső életéről alig tud valamit, mert hiszen a fogházigazgatónak a közigazgatási bizottság előtt tett szükszavu jelentései csak adminisztrativ dolgokról szólanak. Megkértük hát *Gergics* Károly kir. főügyészt, a fogház igazgatóját, hogy engedjen betekintést nyerni a fogház belső életébe. Kérésünk azonban meddő maradt, mivel a látogatást a kir. főügyész nem engedélyezte, mondván:

— Még kikapnék a minisztertől, ha megengedném, hogy megirják!

Igy csak két mód maradt hátra mégis bejutni a fogházba. Az egyik a veszedelmesebb, elkövetni valami büncselekményt s lezáratni az embernek magát egynéhány napra. Ez nemcsak veszedelmesebb, de körülményesebb is és sok időbe telik, mig a rendőrségről az ügyészségi fogbázba vezető utat meg lehet tenni. Pedig különben néhány száz lépés az egész . . . Kényelmesebb és gyorsabb módszer a látogatás. Ehhez csupán engedély szükséges és ez csakhamar meg is volt. Egy államfogoly látogatására, aki párbajt vivott és lesujtott rá a paragrafus . . .

Szuronyos börtönőr áll a fogház zárt ajtóján belül és amikor az ember kopog az ajtón, kitekint a zordon szuronyos az ajtónak egy figyelő ablakán, mely rácsos védővel van ellátva. A marcona börtönőrnél igazolom magamat, majd elmondom, hogy kit keresek.

Pár perc mulva szurony nélküli börtönőr a börtönfelügyelő irodájába kisér. Az iroda üres. Maga a fogházfelügyelő nincsen bent. A rabok között van, felügyel és dirigál. Nagy és felelősségteljes munka nehezedik vállára, mert a közel 150—200 elitélt és letartóztatott élelmezése és fegyelmi felügyelete rá tartozik és ha egy rab meglógna, őt vonák felelősségre. Pár pillanatra magamra hagyott kisérőm a fogházfelügyelő irodájában, amelynek rácsos ablaka az udvarra nyilik.

A belső zárt udvar közén egy disznóól szerü alkotmány mellett két szuronyos-puskás börtönőr állott. Nádvessző kezükben, körülöttük libasorban sétálnak az elitéltek, egyhangu némaságban róva a végtelen köröket, lehorgasztott fejjel, hangtalanul.

Mindegyiknek sápadt az arca, egy-kettő daróc ruhában, jelezve, hogy nagyobb szerencsétlene a világnak, sulyosabb bünt követett el és ezért több évet vezekel, mint társai. Mindegyik rab szomoru. És ez érthető is, hiszen még a nem bentlakókra is rideg és borzongató hatással van a komor épület, komor lakóival, szuronyos őreivel. És a fogjok csak keringenek a kietlen udvaron, a durva, daróc ruhák szine egybefolyik a szürke kövekkel. sétálnak parancsszóra, csendben, mert *kaszinózni nem szabad*, mint később a bevonulásukkor mondta volt oda egy fogházőr a bünösök tarka tömegének.

Az impresszió csak néhány pillanatig tartott, mert az irodába benyitott a fogházfelügyelő. Elmondtam, mi járatban vagyok s ő egy börtönőrrel megmutattatta ismerősöm celláját. Közben ujra jöttek az udvarból és mentek az udvarra sétalni, felügyelővel és sorokban a rabok, egy másik része a foglyoknak épen munkában indult . . .

Az államfogoly-párbajhős cellája tisztára kisurolt, kimeszelt, elég világos, de meglehetősen szük szobácska, a fogoly saját felszerelésével, mert az államfogházi cella butorzata mindössze egy ágy, egy éjjeliszekrény-féle valami és egy zsámoly. Az ablak magasban, valahol a plafon körül, kicsiny, de üvege elég tiszta. Az ajtón kémlelő ablakocska, kivülről nyitható, de belülről nem. A cellában bizony elég, sőt nagyon friss a temperatura. A fütőtest hideg, ugy látszik a hivatalos fütési idő határához, az ápr. 15-höz a közeledés erősen érezhető . . .

A fogház élelmezését a rabok látják el. A konyhában rabok főznek, rabasszonyok takaritanak, a sütést rab pékek végzik Egyszóval a rabok maguk szolgálják ki magukat, teljesen katonai szisztéma szerint. Csak azzal a különbséggel, hogy ha a cellából fel vagy le megy egy rab munkába, azt harangjelzéssel adja tudtára az egyik fogházőr a másiknak. külön cipész és szabómühely és háziipari mühelzeik ts vannak a raboknak, sőt a fogház irodai munkáit is az elitéltek végzik.

Az egész fogházban katonás, kaszárnyaszerü rend és tisztaság. Most már annál is inkább lehet, mert megcsappant az elitéltek száma.

Itt-ott komor cellák, fenyegető sötét zárkák kemény fekhelyekkel, nagyobb bnnösök földi purgntóriuma. De ide már nincs setekintés, mert ismerősöm celláját kijövet, az egyik fogházőr máris igen gyanusan méregetett szurós tekintetével.

A folyosókon át ujabb rabcsoport igyükszik az udvarra, felügyelőkkel. A rabok között egy-egy ismerős arc, az elmult vörös korszakból. Félra forditják arkukat az ismerős tekintet előt s lehorgasztott fejjel bandukolnak tovább a sorban. és a komor épület felett megcsendül a vidám, teli zengésü husvéti harangszó. Szól-e vajjon nékik is sursum corda?...

A GAMBRINUSBAN
sörözzünk!

Vértesy Testvérek
gépjavitó műhely, autó garázs
HATVAN-UTCA 53. SZÁM
Telefon interurbán 934 műhelynél 979 lakasnál
Mindennemü gépjavitást, vaseszterga munkát, Autogénheggesztést, Magánjáró gépalakitást, Malomfelszerelést vállal. Bérautók minden időben megrendelhetők

Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó Vállalat r. t.

Debrecen, Piac-utca 59.

Telefon 348. sz.

KÉSZIT

minden a sokszorositó iparba tartozó munkát u. m. könyveket, folyóiratokat, rovatos iveket, falragaszokat, levélpapirokat, boritékokat, gyászlapokat, eljegyzési és esküvői értesitéseket, névjegyeket valamint báli meghivókat.

Raktáron tart finom fehér és fogalmi és mindenféle szines papirokat. Dobozos levélpapirt, eljegyzési és eskővői értesitéshez való meritett papirt és különböző izléses karton és névjegy kártyákat.

Elvállal mindenféle kőnyomdai munkák készitését.

Árajánlatokkal készséggel szolgál!!

LőbléH.
ecetgyár.
Debreczen,
Szalkai-utca 5. sz.
Vegytiszta szeszecet gyártása.

AUTÓ, MOTOR
gőzcséplő és bármilyen gazdasági gépek javítását, vasesztergályos munkát jutányosan készit
NAGY GYULA gépjavitómühelye
Szent Anna-utcza 46. szám.

Szeplő ellen
Dr Jutassy Szeplőkenőcse
csalhatatlan és ártalmatlan. Kapható szaküzletekben vagy utánvét mellett
Dr Jutassy Kozmetikai Gyógyintézetében, Budapest, Kossuth Lajos-utca 4.
Minden egyéb szépséghibáról tájékoztató füzet ingyen.

Nehéz az élet,
jó ruhába járni gondot ad, olcsón beszerezni tessék **VÉGHEZ** menni, hol **kevésbé használt** finom férfi ruhák állandóan kaphatók.
Dár-utcza 2. sz. (Zenedével szemben)

Eladó kis nyaraló
Simonyi-uton az erdővel szemben villamos megállónál egy szoba, konyha, veranda kitünő termő szőllővel azonnali átvételre eladó Dezső László irodája Szent Anna utca 6.

Mindenféle ócska vasat
bármely mennyiségben a legnagyobb árban megvesz
Steiner, Eötvös-u. 110.

Molykár
ellen nyári megóvásra mindenféle szőrme és téli ruhákat felelősség mellett beraktároznak
Köváry és Altmann
szűcsök, Piacz 42. sz. Ugyanott kész áruk kaphatók.

IRÓASZTALOK
teljes irodaberendezések
angol klub és fakeretes bőrgarniturák, uj és használtak alkalmi árban, dijtalan csomagolás
Lányi-nál, Budapest,
V., Lipot-körut 26. sz. udvarban

Lapkihordó asszonyok
felvétetnek lapunk kiadóhivatalában Piac-u. 59.

Gebauer Károly és Tsa
Debreczen legrégibb és legszolidabb temetkezési vállalata, a legjutányosabban rendez temetéseket helyben és vidéken, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. Exhumál. Szállitásokat eszközöl. Tisztviselőknek árengedmény.
Debreczen, Kossuth-utcza 2. (Városháza épület.)
Telefon nappal: 103. **Telefon éjjel: 60.**

Eladó kis ház
egy szoba konyhás lakás 300 négyszögöl területtel azonnali beköltözésre eladó Dezső László irodája Szent Anna utca 6. szám.

Szováti cserép
darabos- és oltott **mész,** portland és román **cement**
legolcsóbb árban beszerezhető:
ROSENFELD KÁLMÁN
Salétrom-utca 12. sz.

Varrodámban
ugy angol, mint francia ruhák, kosztümök, felöltők és minden e szakmába vágó munkák legizlésesebben készülnek. Szabászatot is tanit.
KISS FERENCZ. Piac-utca 56. sz.

KERESKEDELMI
és gyógyszerészeti dobozokat és papirzacskókat jutányosan készit
Szentpétery Miklós könyvkötő
Széchényi-utcza 8. szám.

Husvéti tojások, csokolade nyulak, bárányok a legszebb kiviteiben kaphatók
BÓDOGH LÁSZLÓ
cukrásznal Piac-u. 9. sz. Bika mellett.
Husvéti disztorta, Fagylalt, Parfie, megrendeléseket elfogadok.
Reggeli és uzsonna kávé tejszinhabbal és tejszinhabos gesztenye pire állandóan kaphatók.

Készit javit mindenféle villamos szakmába vágó munkát.
Telefon 11—70 sz.
Villamos orvosi müszerek
dynamo gépek, villamos motorok javitó mühelye.
Kovács Lajos
Elektrotechnikai mühelye és villamos felszerelési vállalat
Kossuth-utcza 29. sz.
(Az udvarban.)

Husvéti Parfümök és Ajándékok
Parfüm, Fésü, Manikür kazetták, Szappanok és mindenféle piperecikkek legolcsóbban szerezhetők be a
Korzó Drogueriában Piacz-utca 42. TELEFON 14-80

MAGVAK.
Gazdasági, konyhakerti és virágmagvak
nagyban és kicsinyben
KONTSEK GÉZA
Debreczen, Kossuth-utca.
KAPHATÓK: Takarmányrépa magvak, Arankamentes Lucerna és Lóhere mag, Angol perje, Pázsitfümag, Muhar, Bükköny, Köles, Borsó és Bab, Tengeri stb. stb. Raffia, Rézgálic, Rézkénpor.

Zsom Józsefné és Társa
varrodája
Erzsébet-u. 54.
Elvállal: női kosztümök, kabátok, ruhák készitését, javitását, átalakitását. Fehérneműek varrását olcsón és izlésesen. Tanitunk: szabni, varrni önállóan dolgozó ügyes segéd leány és tanulók felvétetnek

NŐI KALAPOKAT a
legolcsóbb
és legszebb kiviteiben **kaphatja**
SCHIMMER MÓRNÉ
kalapüzletében DEBRECZEN (Nagytemplommal szemben.) **PIACZ-U. 2. SZ.**

Alkalmi csokrok, virágkosarak, gyász- és müvész-koszoruk,
jutányos árban és elsőrangu kiállitásban készit a
Mimóza virágüzlet.
Kossuth-utca 11.

Beliczay kalapos
Férfi és női kalapokat elvállalok javitani és festeni
Piac-u. 38.
Hátul az udvarban.

Gazdák figyelmébe!
Legjobbnak elismert csepeli **egyes ekek,** könnyü **kettős ekék, boronák,** amerikai rendszerü **lókapák,** szénagyüjtők, vetőgépek, répavágók, tengeri morzsolók, darálók
marokrakó aratógépek
gépalkatrészek és minden egyéb gazdasági eszköz nagy választékban
Ráhmer Sándornál
Debreczen, Piacz-u. 43.
Telefon 962.
Ugyanott
NEUSCHLOSZ-LICHTIG Repülőgépgyár és Faipar R.-T. vezérképviselete Hajdu, Szabolcs, Szatmár és Bereg vármegyék részére.

Családi ház
Maróthy-utcán 6 szoba, külön baromfi- és sertésudvar, 3 szoba azonnali beköltözésre eladó Dezső László irodája Szent Anna-utca 6.

SZABÓ MIHÁLY hentesárugyár HUNYADI-U. 23.
Ajánlja:
Husvéti sonkáit perzselve vagy koppasztva 2 kg.-tól 5 kg.-ig sulyban
Dus választék saját készitményü finom felvágottakban.
Viszonteladóknak árengedmény. ■ Vidéki megbizások azonnal elintéztetnek.

HUNGÁRIA gőzmosó kelme és ruhafestő vegytisztito vállalat Debreczen, Péterfia 4.
Cégtulajdonos: Libándi Andor.

Legolcsóbban festek mindennemü szőrmeket bőrkabátokat, kesztyükel, speciális vegyelőállitással felelősség mellett. **Festek** női és férfi ruhákat, pokrócokat, selymeket, fonalakat, vásznakat (rákötéssel), moshatóan kifogástalanul minden szinre minta után **isztitok** vegyileg legmakacsabb penész, tinta kátrány, olaj, festek stb foltokat, női és férfi ruhákat. **Javitok,** festet, tisztitot ruhákat legszebb kivitelben. **Mosok, vasalok** a legkényesebb igényeknek megfelelő női és férfi fehérneműeket, gallérok, kézellők, kemény ingeket hófehér és tükörfényesre. Cyász vagy sürgős expresz festések, tisztitáso:: 24 óra alatt készitem, melyekért 30 százalék felar fizetendő. Vidéki megrendeléseket posta utján is a legpontosabban intézek el.

Aranyért, Ezüstért
budapesti magas árakat fizetek
Kramer Simonffy utcza 17.

MODELL KALAPOK
nagy választékban érkeztek.
Alakitást azonnal készitek.
ROBOZ JOLÁN
SZENT ANNA-UTCA 5.

D. Cné Weress Margit
női divattermében
olcsó, izléses toilettek készülnek
Debrecen, Kölcsey u. 3. Tel. 7-16.

Meggyőződhet arról minden **BUTORT vásárló,** hogy **bu'orait,** mely saját gyáramban készülnek a legolcsóbb
gyári áron beszerezheti
Jancsó Testvérek
mübutor asztalosáruk és fakoporsók gyára
Debrecen. Gyártelep: Bárczi-utca 3. sz.
TELEFON 10—35.
Butorraktára Csapó-u. 17. szinházi átjáró.
Megrendelésre fakoporsókat a legolcsóbban szállit. — Árjegyzék ingyen.

Élesdi mész
darabos és oltott
ASBESTPALA
békebeli minőségben, portlandcement, kátránypapir, karcagi és szováti cserép nagyban és kicsinyben legolcsóbb beszerzési forrása
SINGER LAJOS
Hatvan-u. 71. sz. (Kisállomásnál,)

Holló Imre
Simonffy-utcza 59. szám alatti
Jó boráról hires
vendéglőjében megérkeztek a
KITÜNŐ TOKAJI FAJBOROK IS.
Olcsó árban kapható, ahol elsőrendü házi kosztra abonensek felvétetnek.

Darabos mesz
oltott mész, cement, tégla, cserép, fedél-lemez, **száraztüzifa,** porosz szén azonnali szállitásra beszerezhető:
BARTHA fatelepén,
Ispotály-utca 3—b. Telefon 785.

Permetezéshez legtökéletesebb a
VERÉB ISTVÁN
által DEBRECZEN, I. SZAPPANOS-U. 10. már 23 éve gyártott
„Sugár" permetező. Kapható 15 évi felelősség mellett, békebeli kivitelben.
Permetezőket javitás és tökéletesre alakitás végett **felelősség** mellett elvállalok.
Saját gyártmányu tökéletes alkatrészek és prima gummik külön is kaphatók.

Meritett papirban
eljegyzési és esküvői értesitésekhez a legnagyobb választék
a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó
Vállalat Rt. könyvnyomdájában
Debreczen Piac-utca 59. sz.

Salamander
CIPŐ
a legtökéletesebb, legtartósabb és legdivatosabb
Kérjük tavaszi modelljeink megtekintését!
DECRECEN Piac-u. 22-24

Nemzeti Hitelintézet
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
DEBRECZENI FIÓKJA, KOSSUTH-UTCZA 7. SZ.
Telefon 340. és 350, Telefon 340. és 350.
Betéteket könyvecskére, folyószámlára elfogad előnyös kamatozás mellett.
Kölcsönöket nyujt váltókra és folyószámlákra.
Idegen pénzeket vesz és elad.
Bel- és külföldi átutalásokat a legelőnyösebben eszközöl.
Központ: Budapest. VI. Vilmos császár-ut 25
FÓIKOK: Budapest, 8, Abony, Balassagyarmat, Békéscsaba, Budaörs Debrecen, Dombovár, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Járokszállás, Kaposvár, Kecskemét, Kiskunhalas, Kiskunfelegyháza, Kisujszallás. Kispest, Mezőtur, Miskolc, Nyiregyháza, Paks, Sátoraljaujhely, Szeged, Szekszárd, Szentes, Szombathely, Szolnok, Törökszentmiklós, Veszprém, Zalaegerszeg, Zalaszentgrót.

FEHÉRTÓI temetkezési intézete
DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM, (Saját ház)
Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91.
Végez temetéseket helyben és vidéken jutányos árban személyes felügyelet mellett.
:: Exhumál és hullaszállitást vállal! ::
Raktáron: ÉRCZ- és MÜVIRÁGKOSZORUK!

Szirek András
elsőrendü uri- és egyenruha szabósága
Divatos angol szövetek állandó raktára.
Szent Anna-ut I. Telefon 509.

Könyvkötéseket
bőrtárczák javitását jutányosan készíti
Szentpétery Miklós
könyvkötő, Széchényi-utca 8.

Gazdasági **VAS** ÁRUK, takarékkonyhák és butorvasalások, lemezedények beszerezhetők:
TELEFON: 6—20
Bakos István vas-kereskedésében. Csapó-utcza 88. sz.

Dollárt, Leit
és mindenféle idegen pénzt a legdrágábban vesz **Kaczander bankiroda**
Hunyadi-u. 12. Telefon 7-54.

Dávidházy Kálmán
könyvkötészet és dobozgyár r.-t.
DEBRECZEN, Füvészkert-u. 9.
Alapittatott 1851.
Elsőrangu munka, jutányos árak

Tojás?
festék különböző szinekben. Kiváló minőségü darabja **2 korona.**
Stern festékkereskedőnél
Debreczen Piac-u. 10. (A Bikával szemben.) Telefon 856.

Kis ház
jókarban, 950 négyszögöl telekkel konyhakertnek kiválóan alkalmas fekete agyagföld Nemes-utcza 7. szám (Tócós kert.)
eladó.
Értekezhetni a „HAJDUFÖLD" szerkesztőségében délután 6 órakor Piacz-utcza 59. szám alatt.

Női kalapokat
legszebben, leggyorsabban a
„TURUL" Fest, Vasal és Alakit.
PIACZ-UTCZA 32. SZÁM

LENGYEL
Fest és Tisztit
ruhaneműt szépen és legolcsóbban CSAPÓ 95.

Nyomatott a Magyar Nemzeti könyv és lapkiadóvállalat rt. könyvnyomdájában Piac-utca 59.

Nyilt-tér*)

oo

A Nemzeti Ujság husvéti száma a békeidők ünnepi terjedelmében rendkivül bő tartalommal jelenik meg.

Legkellemesebb időtöltés az ünnepek alatt.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség sem a kiadóhivatal.

A tőzsde

A nemzetközi piacon mindenütt szünetel a hivatalos tőzsdei forgalom. Ennek következtében a korona zürichi árfolyamá ól ma nem érkezett jelentés.

A budapesti magánforgalomban is ünnepi szünet uralkodik. Csak névleges árfolyamok fordulnak elő. A dollár 795—96, a márka 276—76 és fél között mozog.

Dollárt, ARANY, EZÜST pénzt, más idegen pénzt legdrágábban vesz

Simon Bankiroda DEBRECZEN, Kossuth-u. 11

Idegen kifizetések legolcsóbban. T. 903.

Birtok bérlethez

társ kerestetik egy millió tökebefektetéssel, pénz biztositva ingó és ingatlanban. Dezső László irodája Szent Anna-utca 6.

Husvéti locsolók

Parfümök legolcsóbb beszerzési forrása

Jósa és Jóna drogueriájában.

Kossuth-u. 6.

Hirdetmény

A debreczeni református egyház utóajanlat beadása folytán a Szepességi-u. 35. számu házat folyó évi **május hó 3 napján,** d. e. 9 órakor ujabb nyilvános szóbeli árverésen az egyház tanácstermében örök áron eladja.

Kikiáltási ár 220.000 korona, amely összeg 10%-a vagyis 22.000 korona az árverés kezdete előtt a küldöttségnél letétbe helyezendő.

Árverési feltételek Dr Bacsó Dezső egyh. ügyvédnél (József kir. herceg utca 8. sz.) Báthori Kálmán egyh. gondnoknál s az irodában (Egyháztér 17. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1922 ápr 15.

Az árveréssel megbizott küldöttség.

Bükkfa butorhulladékból

olcsó

vékony és vastag deszkák, léc, szőlő és paradicsom karó, — hulladék nyári tüzelésre

Ötmalom-utca 9

Kigyó-utca mellett.

Tüzifa telepen.

REMEK SABLONOK

fő mintamü előrajzolásokhoz gyapjufonál, különféle horgoló és kötőanyagok érkeztek ELSŐ DEBRECZENI **KÉZIMUNKA és MÜHIMZŐ** Iparvállalatnál, SZÉCHENYI-U. 1. SZ.

Apró hirdetések

Hálók,
ebédlők minden kivitelben olcsón beszerezhetők Piac 83. sz. az udvarban.

Eladó
teljes termésben levő 1 és 2 hold szőllő föld házzal, házhelyek telkek, szántóföldek, 5 holdas, 7 holdas, és 8 holdas a város alatt. Gazdák Bankja Kossuth-utcza 17. szám.

Jó fejős tehén
tartásra fele tejért kiadó. Vár-u. 8.

Kárpitos mester
menekült. Angol bőr butort javit és fest. Elsőrendüen és legolcsóbban, házaknál. Zselezny. Nyulas Obarakk.

Eladó
villamos megálló mellett 4 hold föld két szobás lakással, 1 hold kitünő szőlővel, az egész drótkeritéssel körülvéve. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth-utca

Butorozott
szobát keres egy magános uri ember lehetőleg a Főtérhez közel, takaritással. Cim a kiadóban.

Szerelő tanulókat
fizetéssel felvesz Kubinyi Lajos és Társa.

Vetni való
Woltman krumpli eladó. Sámsoni ut 4 kilométer Konkoly G. tanya.

Házmester
ki kocsi- teendőket végez, keresteti.. Vár-u. 8.

Teljes ellátást
keres garzon uri ember jobb családnál esetleg magános nőnél. Cim a kiadó.

Sertések
4, 8, 16 hónaposok, anyakocák, plymuth tyukok, kakas, keltető tojás, orosz nyulak, kotlók eladók Bethlen-u. 76. péküzlet.

Antik szekrény
és használt butorok eladók. Szentanna-utca 5 emeet

Gyermekszék
szétnyitható, jó karban, megvételre kerestetik. Cim Vörösmarty utca 8.

Eladó
sárga kocsi keresztféderes egy lovas, féderes ülésekkel Vár u. 8,

Szántókat keres
50 hold föld felszántására „Hadrőa" Szent-anna-utca 13 szám.

Elveszett
március végén, egész fehér, zöld szemü, hosszas szőrü, fél angora macska. Megtaláló vagy nyomravezető kellő jutalomba részesül Szent Anna-utca 43 szám alatt.

Vénkertben
Domokos Lajos-utcza 24. számu egy holdnyi villa telek két házzal eladó. — Értekezhetni Nyomtató-u. 5. szám alatt özv. Haydu Gyulánénál délelőtt 10—12 óra között.

Gyermekszék
szétnyitható, jó karban, megvételre kerestetik. Cim Vörösmarty-utca 8

Hálók, ebédlők,
konyha berendezések mindenféle buto ok legolcsóbban beszerezhetők **vidékre ingyen csomagolás** Simonffi-utca 2—e) butorüzlet.

Szechenyi
gőz és kádfürdő (volt Tegldi) nagyállomással szemben, állandóan nyitva.

Debreczeni Gazdák
Bankja részvénytársaság, Kossuth-utcán mint a Budapesti Magyar Olasz Bank részvénytársaság affiliált intézete kölcsönöket folyósit házakra, földekre és értékpapirokra. Betéteket elfogad, a betétek után magas kamatot ad. Értékpapirokat és idegen pénzeket vásárol és elad. Külföldi kifizetéseket és megbizásokat elfogad. — Külföldre és megszállott területre szóló átutalásokat gyorsan eszközöl. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbead (safé deposit) páncélrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Felek nek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll.

Butorok
nagy választékban. Hálószobák, ebédlők, plüssdiványok legolcsóbban beszerezhetők Simonffy-utca 6. szám. Tejpiacczal szemben, második butorüzlet,

Ünnepre
3 nap alatt elkészitek gallérokat. Mindennemü fehérnemüt legszebben és legolcsóbban „Erzsébet" gőzmosoda Varga u 31.

Vasabroncs
kisebb vagy nagyobb menynyiségben kapható Piacz-utcza 59. sz.

Himzés
és mindennemü női fehérnemü varrás jutányosan elvállaltatik Erzsébet-utca 79. szám.

KUN JÓZSEF
kés- és müszermüves
Debrecen Széchenyi-u. 1

Aranyat
ezüstöt, brilliánsat napi áron vesz Pignitzky órás, Vár utca 2.

Butorozott szobát
keresek május elsejéről a Kossuth-utcai részen. Cim a kiadóban.

Hintó
könnyü, fekete bőrfedeles egy vagy két lóra Hortobágy malomban eladó.

Istállót
6 lóra a város belterületén keresünk. Ajánlatokat Pénzügyi palota földszint 12. sz. szobába kérünk. Telefon 14—65.

Forgács István
müórás
Bádogos-u.

Sirkoszoruk
legszebb kivitelben legolcsóbban **Toróczky Antalnénál** Kossuth-u. 4. Drogueria mellett.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utcza 22.
Telefon 1365.

Molnár téglagyárban tégla kapható.
Értekezni lehet Hajó-u. 2. sz.
Telefon 11—77.

FAZEKAS
elönyomda és kézi munka üzlete
Szent Anna-u. 6. szám.

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben

Alaptőke 4.00.000 K, Tartalékok 3.000.000 K, Betétáll. 60.000,000 K, Alapittatott 1872. évben

Telefon 232 és 970. **FERENCZ JÓZSEF-UT 16. Saját ház.** Telefon 232 és 970.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

ÜZLETÁGAI:

Takarékbetétek, csekkszámlák, váltóleszámitolás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Idegen pénznemek vétele és eladása. Értékpapirok véte e és eladása, tőzsdei megbizások, hitellevelek bel- és külföldre. Külföldi átutalások. Előleg értékpapirokra és árukra. Saját áruraktár. Safe deposit (magán-letétpénztár.)

AFILIÁLT INTÉZETEI:

Kereskedelmi és Iparbank r.-t. Nyiregyháza, Kabai Takarékpénztár r.-t., Hajdunánási Gazdasági Bank r.-t., Gazdasági Bank r.-t. Hajduszoboszlón, Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank r.-t.

Debreceni Mezőgazdasági Gépgyár R. T.

Telefon 7-51. **Debrecen, Vargakert, Déli sor 19.** Telefon 7-51.

Városi raktár: ISPOTÁLY-UTCA 1. SZÁM. Telefon 8-78.

Gyártmányok: vetőgép, eke, borona, kapáló, ültető, répavágó, szecskavágo, morzsoló, szénagyüjtő, rosta, kézi daráló, borsajtó, szőlőzuzó, gazdasági szekér, kocsi.

Saját vas- és fémöntőde! Képviselet és mintaraktár az ország legtöbb helyén. Kérjen képes árjegyzéket!

A NAGY LAJOS iroda hirdetései

Központi iroda:
DEBRECZEN, VERES-UTCA 9. SZÁM.
Alapitási év 1900.

Az itt hirdetett ingatlanok felett a NAGY LAJOS Országos Adásvételi Vállalat rendelkezik, azok vétele egyedül csak ott köthető meg

Hivatalos órák állandóan egész nap reggel 8 órától este 6 óráig.

Ilyen óriás telkü ház nincs több Debrecenben!

Alkalmas volna ez gazdálkodóknak, Henteseknek, vagy gyártelep vagy ipartelep celjaira!

Van pedig ezen óriási telkü ház — mely vagyonmegosztás miatt kerül eladásra — a Csapó-utcai részben, az Apaffy-utcában levő Trnka-malom mellett

Nagy Pál-utca 9. sz. alatt

Közvetlen határos szomszéd — a Trnka gőzmalommal. —

A teleknagysága 900 négyszögöl!

maga a konyhakert és gyümölcsös területe több mint 600 négyszögöl!

Ezen az óriási nagy telken van két szerényebb kis épület, bent az udvarban (nem az utcai fronton). Az épületek téglából vannak épitve és cseréptetővel fedve.

A tulajdonoson kivül egyetlen lakó van, egy özvegy urnő, két szobás lakásban, előszoba, konyha kamara és fáskamarát foglal el.

Több lakó nincs!

A vevő részére 15 nap alatt át lesznek adva, a tulajdonos által használt következő helyiségek: egy szoba, konyha, két hatalmas nagy pince, nyárikonyha, mosókonyha, sertésól 30 drb sertésre, magtár 200 mázsa terményre, istálló 2 drb lóra, kocsiszin, nagy husfüstölő téglából épitve és virsli füstölésre is berendezve, hentes üzem részére. Hatalmas nagy konyhakert és gyümölcsös, az udvartól teljesen elkülönitve, termő gyümölcsfákkal. Ezek mind át lesznek adva a vevőnek!

Az udvaron tégla-járda, jó vizü szivattyus kut. Az egész telek deszkakeritéssel fölkeritve.

Ára 550 ezer korona!

Ez igazán potom ár ma, ezért az óriási nagy területért!

Eladó kis darab szőlő!

Nagyon közel, nagyon szép és értékes helyen!

519 négyszögöl!

Nagyon jó karban! Gondozott, trágyázott, felkarózott, kitünő fajok. Termő gyümölcsfák. Deszkából épitett pajta. A városban gyönyörü helyen. Felséges levegő. — Rögtön birtokba vehető!

Csapókert, Vasuti sor 35. sz.

Épen szemben a Csapókerti vasuti állomással! Szép nagy szabályos négyszögletes telek, hatalmas utcai fronttal.

Megkapható 106 ezer koronáért!

Potom ár! Nagy telek!

Hizlalóval! Istállóval! Góréval! A Csapókertben! Kitünő helyen!

Kurucz-utca 80. sz. ház.

A vevőnek rögtön át lesz adva: egy szerény kis lakás, 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, nagy fáskamara négy öl fára, mosóház, istálló, sertésól, baromfiól, leteglázott, betonfürdővel és tetővel ellátott sertésakol 100 darab sertésre. — Tengeri góré magtárral 100 mázsa tengeri részére. Téglából épitett husföstölő. Konyhakert!

Ezek mind át lesznek adva a vevőnek rögtön!

Ára 200 ezer korona!

A város egyik legforgalmasabb helyén, az Árpadteren levő

Árpád-tér 42. sz. ház családi körülmények miatt eladó

Ebben a házban régebben már volt **vendéglő, korcsma, pálinkamérés és füszerüzlet is!**

Üzlet is van most rajta, melyet jelenleg cipészmühelynek használ a tulajdonos,

A tulajdonos május 1-re átadja a vevőnek, az általa használt következő helyiségeket:

az üzletet, a közvetlen mellette levő három szobás lakást, konyhát, pincét, fáskamarát és sertésólat!

A telek átnyulik a Diószegi-utcára, ott is frontja van, két szoba, konyhás lakással.

Szerény kis épület, téglából épitve, cseréppel fedve. Az Arpád-téri fronton két ablaka van és az üzlet.

Padlózott szobák. Villanyvilágitás a lakásban, az üzletben, pincében és az udvaron is.

Letéglázott és lecsatornázott udvar. Angol klozett.

Ára: 600 ezer korona!

Mielőtt

házát, szöllőlét, vagy földjét el akarja adni, menjen el előbb Bessenyey Zsigmond háztulajdonos urhoz!

(Lakik: Debreczenben, Veres-utca 15-ik szám alatt)

ő majd elmond önnek egy olyan dolgot, amilyet még sohasem hallott! — Ugyanis:

Bessenyey Zsigmond ur meg izta hétfőn délután 2 órakor a Nagy Lajos Országos Adásvételi Vállalatot Veres-utca 12-ik szám alatti házának eladásával! Nagy Lajos a megbizást fölvette

és a házat másnap reggel 8 órára eladta!

A Csapó-utczai részben a Csonka-utcai iskolával szemben levő

Csonka-utca 8. sz. ház

Nagy udvar! Istálló is van! A vevő azonnali beköltözhetésre megkaphatja azt a lakást, amelyikben most a tulajdonos lakik, vagyis egy szobát, konyhát és az istállót. Téglaépület, cseréptetővel. Négy rendbeli lakás, mellékhelyiséggel.

Villanyvilágitás mindenütt!

Stukaturos, padlós szobák

Családi ház! Nagy telek!

Nagyon szép, villaszerü, magas földszintes ház. Három szoba, előszoba, konyha, mosóház, fáskamara. Elkeritett majorsági udvar, sertésóllal, baromfióllal. Hatalmas telek! 300 négyszögöl. Gyümölcsös, lugasszőllő, kert, Jóvizü kut. Villanyvilágitás.

Sipos-utca 4. számu ház!

A Sipos utca éppen a vágóhidi villamos megállónál van, a vágóhid oldalával szemben. — Miután e Sipos-utcai villaszerü házak még uj épitmények, házszám még a házakon fölrakva nincs. Ez a ház jobb kéz felől a második ház, tulajdonosa Józsa Antal ur és neje, ott laknak e házban.

Minden elfogadható árért megkapható!

A Csokonai-utca 30. sz. alatt levő szerény kis házat

ma megveheti 180 ezer koronáért!

Rögtön beköltözésre át lesz adva a vevőnek

egy óriási nagy utcai szoba, konyha, kamara és 4 lóra istálló. Palatetővel fedett, szerény kis ház. Két ablaka van az utcára. Négy kis lakás van benne!

Jegyezze meg magának minden házvevő azt,

hogy a legjobb vételeket csak a Nagy Lajos irodánál kötheti, mert ez az iroda senkihez le nem megy, senkihez le nem küld, senkit nem erőszakol arra, hogy házát az ő irodájához adja föl eladás végett, mert csak olyan megbizásokat fogad el, ahol az árak arányban állanak a ház tényleges értékével, fantasztikus árak melletti megbizásokat föl sem vesz.

A Nagy Lajos Irodát nem a háborus konjunktura dobta felszinre, nem a zavaros hajitotta ki magából, hanem 22 évvel ezelőtt alapitotta meg Nagy Lajos, volt ügyvedsegéd és hirlapiró, a kir. magy. Természettudományi Társulat rendes tagja és fáradhatatlan szorgalommal, hozzáférhetetlen becsületességgel, pedáns tisztességgel **vezeti ma is személyesen!**

Ez egy roppant olcsó vétel!

E házban azonnali beköltözhetésre kap két szobás lakást, melyért a Nagy Lajos iroda szavatol!

A Csapó-utca végén levő Vilmos huszár laktanyai megállóhoz néhány percnyire levő

Csapókert Zrinyi-utca 45. számu ház

melyben a tulajdonosok által lakott utcai, uj épületbeli 2 szoba, előszoba, konyha és egyéb mellékhelyiségek legkésőbb 30 nap alatt át lesznek adva a vevőnek beköltözhetésre. Stukaturos, padlózott szobák. Tégla épület, cserépel fedve. A háztulajdonos lakásán kivül van még három rendbeli 1—1 szobás lakás, konyhával, mellékhelyiségekel. Fáskamarák, nyitott szin, udvari sütőkemence, szivattyus kut. Nagy telek!

Ára ma 140 ezer korona!

Elhanyagolt épületek! Egy gondos gazda kellene belé! Egy kevés tatarozással háromszor annyit megérne!

A nagy nyilvánosság előtt mondok hálás köszönetet **Nagy Lajos Országos Adásvételi iroda tulajdonos urnak** azért a lelkiismeretes és igazán **meglepő** tevékenységéért, amelyet adásvételi ügyemben kifejtett.

Gruder Henrikné
Budapest, VI. Nagymező-utca 8. szám III. emelet, 2. ajtó.

---

80 ezer koronáért kap egy házat!

Rögtön átvehető és beköltözhető szerény kis ház nagy üzlethelyiséggel a villanyos megállóhoz egy-két percnyire

Csapókert, Jánosi-utca 55-ik számu sarok ház!

(Toldi-utca sarka)

A tulajdonos lakik benne! Azért adja ilyen olcsóért, mert szüksége van a pénzre, hogy mesterségébe tőkét fektethessen be.

Családi körülmények miatt végtelen olcsóért megkapható

Szőlő a Bodai szőlőskertben!

A Debrecen—Hajduböszörmény vasutvonalon, a Józsa melletti „Zelemér" vasuti állomáshoz félórás gyalogséta.

Több, mint egy fél magyarhold (702 négyszögöl) fölkarózott, igen jó karban tartott, gondozott termő szőlő. A Bodán, az első járásban van. Könnyen meg lehet találni. A Gressó János urék tulajdona, közvetlenül a Roth Manó ur szőlőtelepe mellett van, a Lorántffy kapunál.

Van rajta egy kis nádfedeles pajta és 21 drb. termő szilvafa, az elmult évben 70 liter pálinka lett kifőzve a még megmaradt szilva termésből.

A Boda ide gyalog is nagyon közel van, a Nagyerdon kell keresztül menni, de vonaton is nagyon kellemes közlekedés van a Bodára. Indul mindennap és pedig a nagyállomásról három vonat megy, három vonat jön naponta, az egyik indul reggel 8 ó. 05 p.-kor, a másik d. u. 2 o. 55 p-kor és a harmadik este 8 o 15 perckor. Visszaérkezik reggel 7 ó. 18, délben 12 ó. 15, és este 5 óra 16 perckor. Ez a vasuti közlekedés pedig még javulni fog!

Rögtön birtokba vehető és igazán potom árárt megkapható!

Miért érdemes? Miért előnyös? Miért célravezető az eladással

a Nagy Lajos irodát megbizni?

Mert ha valaki valamit venni akar, legeloször is a Nagy Lajos irodát, mint Debrecen legelső, legrégibb adásvételi intézményét keresi fel!

Mert a Nagy Lajos irodához feladott eladások nemcsak Debrecenben, hanem a Nagy Lajos cég budapesti irodáiban is nyilvántartva, ajánlva és állandóan hirdetve vannak a fővárosi lapoknak nemcsak az ország területén, hanem a külföldön megjelenő példányaiban is, ugyszintén kifüggesztve lesznek a Nagy Lajos iroda fővárosi utcai hirdetőtábláin is!

Mert a Nagy Lajos irodában az eladásra feladott ingatlanok után egyetlen fillér előleget sem kell fizetni!

A Nagy Lajos iroda alapittatott 1900-ban. Fennál 22 év óta!

Nagyon izlésesen berendezett

hentes- és csemegeáru üzlet eladó

Debreczen egyik igen előkelő helyén! Irodai fülkével! Telefonnal! Más üzlet céljára is alkalmas!

Bővebb felvilágositást nyujt az iroda.

Kötelességemnek tartom e helyen is kinyilatkoztatni, hogy a Nagy Lajos iroda adásvételi ügyemben kifogástalan becsületességgel járt el és rábizott ügyemet, a legcsekélyebb részletekre is kiterjedő gondossággal, feltünő szaktudással és jogérzékkel bonyolitotta le!

Zala Leó
kötött-szövött és diszmüáru kereskedő
Budapest, VIII. Baross-utca 118. Kálvária-tér sarok.

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debreczen, Ferencz József-ut 59.